evrensel

2 Aralık 2017 Cumartesi • Sayı:93

ekmek ve gül

Sırtlanacağımız tek şey özlemini duyduğumuz dünya 3

İşe Yarar Bir Şey 10

Neydi Emma'yı evinden çıkaran? 11

Tüm kadınlara güvenceli iş ve emeklilik hakkı 12

İÇİNDEKİLER

Sırtlanacağımız tek şey özlemini duyduğumuz dünya olacak...3
Sevda Karaca
İşte böyle başardık!....4
İclal Yeğen
İÇİMİZDEN BİRİ....5
Nuray Öztürk
Esenyalı'da bir gün: Şiddet, kuma, yoksulluk ve mücadele....6
Adile Doğan
Neden olmasın!....6
Ayşegül Bektaş Cennet
Ayrılıkları bir yana bırakıp yan yana durmalıyız....7
Aycan Çiloğlan / Fatma Keskintimur
Fatma'nın yükünü neden Aliye taşır?....7
Neslihan Karyemez
Hayatta kalabilmek için bir erkeğe muhtaç değiliz....8
Serap Can
Flört şiddetini nasıl fark ettim?....8
Bir otobüs durağında başladı sohbet....8
Filiz Tali
Hayat güzel ve yaşamaya değer....9
Huriye
Ya ben boşanırken 'arabuluculuk' olsaydı!....9
Begüm Yılmaz
İşe Yarar Bir Şey....10
Elif Ekin Saltık
TARİH....11
Müslime Karabatak
Tüm kadınlara güvenceli iş ve emeklilik hakkı!....12
Feray Yağmur
İşe giriş çıkış saatlerinde bir plazanın önünden geçtiniz mi hiç?....14
Göksu Ersoy / Hülya Zengi
Kadroyu beklerken....15
Ankara Hastanesi'nden Temizlik İşçileri
Ekmek peşinde Moğolistan'dan İstanbul'a....16
Hasret Kanat
'Atılanlar geri alınsın, sözleşme imzalansın'....16
Arkadaş Kitabevi İşçileri
SAĞLIK: Grip....17
Uzm. Dr. Senem Aslan
Biz veliler ayaklansak, bu sistemi değiştirmezler mi?....18
Gözde Tekin
Farklı olan ben değilim, farkında olmayan onlar....18
Switlana Çölgeçen
İki arada bir derede, bu annelerin çaresi nerede?....18
Gülten Dokuyan
'Genel ahlak' dayatmasını kırabiliriz....19
ODTÜ'lü kadınlar
Rengarenk, kocaman bir desenin parçalarıyız....19
Hilal Kılıç
Aslında çok şey istemiyoruz....19
Sevgi Delibaş
Gevri Nine....20
Meltem Teker
SINIRLARIN ÖTESİNDE....21
Lili Can / Berivan Balkay
Sadece türkü söylemek değil bu....22
Gül Demirci
Hastalığımı unuttum, kendime güvenim geldi....22
Tevriz Çiçek Sevil
Birlikten arkadaşlık, dayanışma, paylaşım çıkardık....22
Yasemin Tokmak
MEKTUBUMUZ VAR....23
En büyük acıyı yaşadığım Ankara'da en büyük mutluluğu yaşadım....24
Günay Karakuş

Öfkenin, hakikati ortaya çıkaracak bir müdahaleye ihtiyacı var

Kaynağı belirsiz milyonlarca dolar, Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın oğlu, eniştesi, dünürü, kardeşi ve siyasi yandaşları eliyle, vergi vermemek için yurtdışına çıkarılmış! Gördük ki kazandığımız üç kuruş paranın büyük kısmından vergi kesenler, aldığımız her hizmete dolaylı ek vergi koyarak belimizi bükenler kendilerine yakın olanların, akrabaların, yandaşların gemilerini işte böyle yürütüyormuş...

17-25 Aralık 2013'te ayyuka çıkan yolsuzluk ve rüşvet operasyonlarının kilit isimlerinden Rıza Sarraf ABD'de yargılanıyor. Dönemin başbakanının "Ülkeye katkısı olan, hayır işlerine girmiş bir zat" diyerek siper olduğu, sadece hayırsever değil, "vatansever" mertebesine de çıkarılan, İçişleri Bakanı "önüne yattığı" için dokunulamayan Sarraf, bakanlara 45-50 milyon avro, 7 milyon dolar ve 2.5 milyon Türk Lirası rüşvet dağıttığını itiraf etti!

Düşünün... 40 milyon avro... 133 bin 992 asgari ücret demek... Bir asgari ücretlinin 11 bin 166 yıl çalışması demek!

17-25 Aralık 2013'teki yolsuzluk ve rüşvet operasyonlarını "FETÖ eliyle kendilerine kurulmuş bir kumpas" olarak nitelendirenler çarkları işte böyle döndürüyormuş.

"Biz iktidara gelirken 3Y'yi ortadan kaldıracağımızı söyledik: Yoksulluk, yolsuzluk, yasaklar" diyen Erdoğan'ın Yeni Türkiyesi işte böyle böyle yükselmiş! Onlar oğullar, dünürler, kardeşler eliyle aynı geminin kaptanı olurlarken, böyle kurulan yoksulluk düzeninde nice canlar anca "zayiat" mertebesine yükselebilmiş!

Barınacak bir yeri olmadığı için derme çatma bir naylon barakada soğuktan ölen Ünzile Türkmen... Göç mağduru Suriyeli bir ailenin -20 derece soğuğa dayanamayan ve ölen 36 günlük bebekleri Ebru Said... Beslenemediği için ölen 2,5 aylık Kübra... Hastalığı nedeniyle defalarca yardım istenmesine rağmen ne bir ambulans ne de herhangi bir aracın hastaneye ulaştırmadığı ve en nihayetinde bir çuvala sığabilen cesedi babasının sırtında taşınan 1,5 yaşındaki Muharrem Taş... Kırık camları naylonla örtülü tek odalı kerpiç bir evde soğuktan ölen henüz nüfusa bile kaydedilmemiş 40 günlük Ayaz bebek... Kansere yakalanan ve ilaçlarının temini için yardım istediğinde, kameraların önünde bakanın eline 200 lira tuttuşturup "düşürme" diye tembih ettiği Dilek Özçelik... 11 aylık bebeği aç olduğu için marketten mama çalan ve bebeğiyle birlikte tutuklanan S.A... Çocuklarının dershane masraflarını ödeyemediği için hapishaneye giren Emine S. ve bunalıma girip intihar eden 18 yaşındaki oğlu Soner Semih S... İşten atıldıktan sonra başvurduğu hiç bir yardım talebi karşılanmayınca belediyenin önünde kendini yakan Ulaş Akın... İntiharları ya da intihar girişimleri yetkili mercilerce "ilgi çekme çabası"na indirgenen atanamayan öğretmenler... Oğluna önlük alamadığı için intihar eden Cemal Can... Evleri olmadığı için cami bahçesinde sabahlayan anneannesi Canan A'nın kucağında donarak ölen 10 aylık Aybüke... Cebindeki son 6 lira ancak ıslak oduna yeten, onlarla soba yanmadığı için saç kurutma makinesini çocuklarının eline verip intihar eden Emine Akçay... Üçüncü çocuğuna hamileyken eşiyle birlikte ihraç edilen, lojmandan atılan, işsizliğe ve yalnızlığa terk edilen, biri 7 aylık üç çocuğunu geride bırakıp intihar eden hemşire Sevgi Balcı... Daha niceleri...

Düşünün...

Yuttukları, dağıttıkları, cebe indirdikleri her bir kuruşta bu kadınların, bu gençlerin, bu bebeklerin, bu babaların canının hakkı olduğunu düşünün...

Bugün biz eve bir kuruş fazla para girsin, boğazdan sıcak bir aş geçsin, çocuklar okuldan mahcup dönmesin, bayramda yüzler gülsün diye canımızı dişimize takıp çalışırken, nereden ne artırabileceğimizin, neyi neye yetirebileceğimizin hesabını yaparken, milyon dolarlık paraları gemiciklere yükleyip eşi dostu ihya ettiklerini düşünün...

Acı duyuyoruz. Ama daha çok da öfke! İşte bu öfke anı, hakikate de en yakın olduğumuz an... Ama biliyoruz ki hakikat bize kendisini öyle kolayca sunmaz... Öfkenin, hakikati ortaya çıkaracak bir müdahaleye ihtiyacı vardır.

İktidar, sıkıştığı köşede, üzerinde tepindiği halk desteğini kaybetmemek için, varlığını zorunlu hissettirecek hamlelerde bulunacak, bu kesin. Kurduğu düzen şaşmasın, kaçaklar yaşanmasın, çatlaklardan daha da fenası sızmasın diye elinden geleni ardına koymayacak.

Ne kadar yıldırıcı, bıktırıcı, korkutucu olsa da, burada mesele; böyle bir düzenin üzerine oturanların ne yapacağı değil artık.

Mesele, bizim ne yapacağımız... Mesele, öfkemizle ne yapacağımız...

***

Dergimizin bu sayısı, böylesine "büyük çalkantıların" içinde görünmezleşen ve önemsizleşen nice "kadınca" dertlerin büyük meselelerle aslında ne kadar da içsel bir bağı olduğunu gösteriyor.

Kadınların gözü gerçeklere kapalı olsun diye, öfkesi içinde boğulup kalsın diye elinden geleni ardına koymayanlara inat hikayeleri taşıyor size.

Bir laborant kadının tacize ve mobbinge, Switlana'nın küçük bir mahalle okulunda paralı eğitime nasıl kafa tuttuklarını, dünyanın ve ülkenin dört bir tarafında kadınların şiddete, kötü çalışma ve yaşam koşullarına karşı mücadelelerini, Emma F. Langdon'ın "Kadının doğal alanı evi olmalıdır, toplumsal yaşam değil" diye düşünürken nasıl militan bir sendikacıya dönüştüğünü okuyacaksınız.

İşte bu gündelik direnişlerde büyük meselelerin karmaşıklığının nasıl açıklığa kavuşturulacağının formülü var. Biz formülü biliyoruz. Dergimizin bu sayısında birbirinden farklı yerlerde birbirinden farklı konularda aynı cümleyi kuran kadınların söylediklerinden biliyoruz... Birliğimizden kuvvet doğar... Yoksulluk, yolsuzluk ve yalan düzeninde yaşamak zorunda kalmayacağımız bir kuvvet.

ekmek ve gül

posta@ekmekvegul.net

evrensel

Günlük **EVRENSEL** gazetesinin ücretsiz özel ekidir.
Türü: Yaygın süreli
Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Adına Sahibi: Cemal Dursun
Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat
Sorumlu Yazıişleri Müdürü: İsmail Cem Şimşek

Yönetim Yeri: Adres: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkçı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: 0850 302 20 67
Fax: 0212 654 15 04

Dağıtım: Doğan Dağıtım AŞ
Baskı: SM Matbaacılık Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sokak. No:10 (A Blok) Yenibosna-Bahçelievler / İSTANBUL
Tel: 0 212 654 94 18

Sırtlanacağımız tek şey özlemini duyduğumuz dünya olacak

Cumhurbaşkanı "2019'u kadınlar sırtlayacak" diyor. Sırtlayacağımız, kurmak için omuz vereceğimiz bir dünya var elbette. Ama 'mahdumlar" gemileri daha rahat yüzdürsün diye değil, kadınlar ve çocuklar o gemilerin kürek mahkumu olsun diye değil...

Sevda KARACA

Dünya kaynıyor. Bu koca kazanın ateşini harlayansa gündelikleşen, vahşileşen, meşrulaştırılan, devlet desteği kazanarak olağanlaştırılan şiddete "Yeter" diyen kadınlar... Sözünü birleştiren, güç kazanmak için olağanüstü bir gayretle örgütlenmeler kuran kadınlar... Dünyanın dört bir yanından, dilleri farklı, inançları, kimlikleri, renkleri farklı kadınlar...

Yakıcı sorunlar o kadar ortak ki; ortak bir ateşi harlamak için ortak sözler kurmak, bu ortak sözün peşine düşmek artık ayakta kalabilmek için ekmek kadar, su kadar hayati...

Hatırlatalım, bu kaynayan kazanda neler oldu son iki yılda:

■ 2016 yılında Polonya'da kadınlar, ülkede kürtajın tamamen yasaklanmasını öngören yasa tasarısını işe ve okula gitmeyi, ev işleriyle ilgilenmeyi reddederek, 60 kentte 6 milyon kişinin katıldığı büyük grevlerle protesto etti.

■ Yine İzlanda'da erkek işçilere göre yüzde 14 ila 18 daha düşük ücret alan kadın işçiler "eşit ücret" talebiyle greve çıktı.

■ Arjantin'de kadınların "NiUnaMenos" (Bir Kişi Bile Eksilmeyeceğiz) mücadelesi Güney Amerika kıtasındaki birçok ülkede kadınların şiddete karşı kitlesel olarak sokağa çıkışının nişanı oldu.

■ Fransa'da kadınlar "eşit işe eşit ücret" talebiyle büyük bir miting gerçekleştirdi.

■ İtalya'da kadınlar son üç yıldır, hastane ve sağlık hizmetlerinin bütçesini kırpan, kürtaj ve doğum kontrol yöntemlerine erişimi kısıtlayan kemer sıkma politikalarına karşı, tüm kadınların cinsel ve üreme haklarını savunan kadın örgütlerinin öncülüğünde yükselen halk protestolarının en önündeki kesim oldu.

■ İrlanda ve Güney Kore'de de kadınlar üreme haklarının savunulması için grev ve eylemlerle ses getirdi.

■ Hindistan'da kısılan sağlık harcamaları yerellerde kadınlara hizmet götüren ebe ve hemşireleri çalışamaz hale getirince, yalnızca ebe ve hemşireler değil, kırsal kesimlerden yoksul kadınlar ve köylüler aylar süren grevlere imza attı.

YÜKSELEN KADIN HAREKETİNİN KARAKTERİ

Dünyanın bu kaynayan halini görmemize izin vermeyen bir toz duman yükselse de, her gün siyasi krizler, iktidarlar arası kılıç kalkan oyunları, dört bir yanda kıyımlar yaşatan savaş koşulları bu hareketliliğin üstünü örtse de görünenin ardındaki gerçek şu: Kadınlar, yaşadıkları şiddetin, onları cendereye alan yoksullukla, hükümetlerin özellikle sağlık ve eğitim haklarını tırpanlayan politikalarıyla, kadınları ucuzun ucuzu emek haline getiren istihdam politikalarıyla, bedenleri üzerinde devlet denetimi getiren üreme ve nüfus politikalarıyla, dünyanın dört bir yanında halkları kana bulayan savaş ve ırkçı göç politikalarıyla bağlarını kuruyor. Bu bağların kadınların boynuna geçirilen idam ipleri olduğunu görüyor. Bu bağı koparmak için direniyor...

Görünen o ki yükselen kadın hareketinin karakteri de, sözü de, eylem repertuarı da değişiyor. Şiddete karşı mücadele, çalışma yaşamının güvencesizleştirilmesi, ağırlaşan yaşam koşulları ve ücret eşitsizliğine karşı mücadeleyle birleşiyor. Aynı zamanda homofobi, transfobi ve ırkçı göç ➠

politikasını reddeden, ırkçılığa, emperyalizme, heteroseksizme ve neoliberalizme karşı çıkan söylem güç kazanıyor.

Kadınların hak ve talepleri için sürdürdükleri mücadele ile örgütlenme çabaları tüm dünyada büyürken, bu mücadelenin içerisinde işçi-emekçi kadınların katılımı ve etki gücü de artıyor. Bu durum, cinsler arasında hak eşitliği başta olmak üzere, kadınların demokratik hak ve talepleri için yürüttüğü mücadelenin genel işçi-emekçi mücadelesiyle birleşme, ondan güç alma ve ona güç katma zeminini de genişletiyor.

KADINLARA REVA GÖRÜLEN 'VASATLIK'

Biliyoruz ki sermaye, işçi sınıfının 200 yıl boyunca mücadeleyle önünde yükselttiği bentleri yıkmak için emeğin kazandığı hakları, savaşlar ve krizler yoluyla gasp etmeye dönük neoliberal programını devreye soktuğunda, en güçlü ittifakı muhafazakarlıktı. Muhafazakarlık; kadınların çalışma hakkı, eşit işe eşit ücret, kadın emeğinin vasıflı bir emek haline gelmesi, çalışma yaşamında kadınları gözeten uygulamalar, anneliğe ilişkin sorumlulukların devlet tarafından üstlenilmesi (doğum izinleri, çocuk bakım kurumlarının yaygınlaşması ve ücretsiz olması), parasız kürtaj, nitelikli doğum kontrol yöntemleri gibi sadece kadınlar için değil işçi sınıfı için de vazgeçilmez olan en temel hakların tırpanlanması için başat bir rol oynadı. Bütün bu hakların gaspı, "eşitlik" gibi daha 19. yüzyılda bir "ideal" olarak görülen en temel hakların altının oyulması ile mümkündü.

Muhafazakarlık, işte bu "ideali" vasatlaştırmak için her alanda devreye sokuldu. Bu vasatlık, bugün dünyanın gelişmiş kapitalist ülkelerinde bile kadınların "insan olup olmadığı" tartışmasını yeniden tedavüle sokan bir gericileşme süreci olarak karşımızda, insanlığın biriktirdiği tüm değerlerin altını oyuyor.

KARANLIK DİSTOPYA, AYDINLATAN ÇELİŞKİ

Türkiye'de olup biten de bu dünya halinden ayrı değil. Bugün kadınların taa 19. yüzyılda kazandığı medeni hakların tartışmaya açıldığı, her türden dini telkinin kadınların özel ve kamusal yaşamlarında devlet eliyle kurumsallaştırıldığı, kadınların bedenlerinin iktidarın ucuz emek rezervi için bir "tarlaya dönüştürüldüğü", kadınların şiddet dolu yaşamlara mahkum kalması için her türden yasal düzenlemenin devreye sokulduğu, yine de başka bir yaşam kurma gayreti gösteren kadın olursa diye evlilik, boşanma, sağlık, eğitim alanlarında "ikna odalarının" kurulduğu bu düzen, dünyadaki halin vasat serencamları... Bu hal, kadınlara elbette her taşın altından çıkan istismar, her mutlu aile güzellemesinin ardında vuku bulan şiddet, her lokmanın giderek acılaşan tadı, her sokağın giderek korkutucu bir karanlık haline gelişi, giderek artan güvensizlik, giderek yükselen endişe olarak dönüyor.

Kadınların yaşamını karanlık bir distopyaya dönüştüren bu saldırı dalgası, bir yandan da bölme politikalarıyla birbirinden ayrı düşürülen kadın kesimleri için büyük bir ortaklaşma zemini yaratıyor. En temel haklardan bile yoksunlaşma hali, iktidarın kendine yedeklemeye çalıştığı kadın kesimlerinin içine "Yeter" öfkesinin tohumlarını serpiyor. Emekçi kadın kitleleri arasında yaratılan suni bölünmelerin buharlaşmasıyla, geniş kadın kesimlerinin ortak bir mücadele platformunda bir araya gelmesinin olanakları artıyor. Bu çelişki, onu yaratan iktidarın giderek daha güçsüz hale gelmesine de neden oluyor. Bugün karşımıza "tek adam, tek parti yönetimi" ile çıkan sertleşme, esasen bu güçsüzleşme karşısında iktidarın "son çıkar yol" olarak kullandığı beyhude bir çaba.

MAHDUMLAR GEMİYİ RAHAT YÜZDÜRSÜN DİYE DEĞİL

Görüyoruz ki AKP iktidarı "sertleştikçe", kırılganlığı da artıyor. Boşlukları dolduracak akışkanlığı kayboluyor. Geniş kesimleri ikna etmeye olanak sağlayan her türden araç elinde olmasına rağmen, attığı her adımda kimi zaman örtük kimi zaman açık tepkilerle karşılaşıyor. Henüz ete kemiğe bürünememiş bu öfke birikiminin gündelik hayattaki karşılığını ise kadınlar biliyor, yaşıyor, görüyor. Örneğin 25 Kasım'da "kadına yönelik şiddet" denilince "Biz her an, her yerde şiddet görüyoruz" cümlesini kuruyor depo işçisi kadın. Müftülere nikah yetkisinin anlamı yeterince açık olmadığı için çok açık bir karşı çıkış ile karşılaşmasa da, boşanmalarda aile arabuluculuğu gibi korkunç bir uygulama her kesimden kadının huzursuzlukla karşıladığı bir adım oluyor. Eğitim, yoksulun çocuğunun yoksulluğa ve cahilliğe mahkum edildiği yap-boz oyunlarıyla öfkenin dozunun en çok arttığı alan olarak yine gündemde. Her gün kadınların canını alan, vahşileşen, yaygınlaşan şiddet Cumhurbaşkanı Başdanışmanının dilinde "kalitesi artan şiddet" olarak ifadesini bulabiliyor. "Yerli ve milli" söylemle yoksulun elindeki bir lokma ekmeğe, işçilerin ücretlerindeki iki kuruşluk artışa göz diken iktidarın oğullar, enişteler, dünürler, kardeşler, siyasi yandaşlar kaptanlığında yürüttüğü yolsuzluk gemileri yürüyor. 2019 seçimlerini işaret eden Cumhurbaşkanı ise bu sorunlar yumağı içinde çile çözme görevini yine kadınlara veriyor; "2019'u kadınlar sırtlayacak" diyor.

Sırtlayacağımız, kurmak için omuz vereceğimiz bir dünya var elbette. Ama "mahdumlar" gemileri daha rahat yüzdürsün diye değil, kadınlar ve çocuklar o gemilerde ilk gözden çıkarılanlar olsun diye değil, o gemilerin kürek mahkumları olmak için değil...

Dört bir yanda eşitlik, özgürlük, kardeşlik, insanca bir yaşam için kazan kaldıran kız kardeşlerimizin özlemini duyduğu, sokağa çıktığı, mücadele ettiği dünya...

Yükünü sırtlanmak için omuz vereceğimiz dünya, budur.

İŞYERİNDE TACİZE, MOBBİNGE UĞRAYAN BİR KADININ MÜCADELESİ:

İşte böyle başardık!

Merhaba, ismim İclal, Çiğli Araştırma Hastanesi'nde laboratuvar teknisyeni olarak çalışmaktayım.

Çalışma alanımın yetersiz olması, daha doğrusu idarenin ilgisizliği nedeniyle laboratuarda birebir hastalarla temas halinde çalışmak zorunda kaldım. Bu arada özellikle de erkek hastalar veya hasta yakınları tarafından tacize uğradım. Telefonumu almak isteyenler, bana kahve ısmarlamak isteyenler, duvara yaslanıp gözünü dikenler... Her defasında dik durarak çok sert tepki gösterdim. Kimi özür diledi, kimi benimle tartıştı, hatta küfür etti. Buna kayıtsız kalamazdım. Öyle de yaptım.

Yeni göreve gelen ve Acil Servisi gezmekte olan Başhekimin önüne atlayıp, yaşadıklarımı kendisine anlatarak yardım istedim. Uzun süre yüzüme baktı... Bir an "Acaba yaptığım yanlış mıydı?" diye düşündüm. Hayır! Ortada bir yanlış varsa o da Başhekimin sorgulayan gözlerle bana bakmasıydı. Kadınım, kesin ben bir şey yapmışımdır! Çok özür dileyerek, "Kuyruk sallamışımdır!" Evet evet, öyle düşündü ya da bana öyle hissettirdi. Arkasını dönüp gitti. O tavrıyla bana mobbing uyguladı. Duygularımı yazmaya kalkarsam ağlayabilirim. Tacize uğruyorsunuz, direnç gösterince de amiriniz tarafından mobbinge maruz kalıyorsunuz. Ne yaman çelişki!

Laboratuvar hekimlerini çağırtan Başhekim, benim yaptığım davranışı "densizlik" diye aktarmış hekimlere. Laboratuar sorumlu hekimi bu ve benzeri olaylardan sadece benim değil tüm kadın çalışanların rahatsız ve mağdur olduklarını, olay bildirimi yaptığımızı, Sağlık Bakanlığına telefonla şikayet ettiğimizi söyleyince, Başhekim de bunun çok ciddi bir suçlama olduğunu, bu yüzden herhangi birinin hapse girebileceğini söylemiş. Olayın nasıl gerçekleştiğiyle ilgilenemez oluyorsunuz bu noktada; "Bu amirle nasıl başa çıkarım" diye düşünmeye başlıyorsunuz. Ben kadınım, anneyim, eşim, arkadaşım, dostum ve ben güçlüyüm, savaşmalıyım!

Öyle de yaptım. İdareye, tek başıma kalsam da asla mücadelemden vazgeçmeyeceğimi söyledim. Tabiî ki bu süreçte yanımda olan sendikama minnettarım. Bir kez daha anladım sendikalı olmanın önemini. Senin gibi düşünen ve senin gibi hisseden insanların varlığını bilmek, daha doğrusu onlara dokunabilmek, yaşadığınız o aşağılanma duygusunu hafifleten tek olgu olarak kalıyor hatırınızda... İyi ki varsın Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası SES!

Veee mücadelem sonuç verdi. Laboratuarın yerini değiştirdiler. Daha insani şartlarda çalışıyorum. Hiç mütevazı olamayacağım, kendimle gurur duyuyorum. Çünkü tacize uğrayıp mobbinge maruz kalmış, tek mücadele eden kadındım laboratuvarda. Bu benim azmim ve sendikamın kararlılığıydı. Bu benim onurum, gururum ve de kadınlığımdı. Hiç kimsenin benim bedenim ve kadınlığım üzerinde söz söyleme hakkı olamaz.

Trajikomik olansa kadın olarak bu yaşadığım ilk olay değil. Yer ve figüranlar farklı olsa da tüm kadın çalışanların tacize ve mobbinge uğradığını bilmek onurumu kırıyor. Ama mücadeleye devam!

İclal YEĞEN
İZMİR

Şarkısını yeniden yazan kadın: Sakine

Nuray ÖZTÜRK
İzmir

Susmayan mücadeleci bir kadın o. Şiddete karşı, çocuk yaşta evliliklere karşı, emeğinin değerinin bilinmemesine karşı "Konuşun, karşı çıkın" sözleriyle yazıyor kendi şarkısını...

Sezen Aksu'nun Ünzilesi'nde anlatılanın aynısıdır Sakine'nin yaşadıkları; "Varmadan sekizine ergin oldu Ünzile/ Hem çocuk, hem de kadın/ On ikisinde ana/ Bir gül gibi al ve narin/ Bir su gibi saydam ve sakin/ Susar kadın Ünzile..."

Ünzile'den farkı işte o son dizede saklı Sakine'nin. Susmayan mücadeleci bir kadın o. Şiddete karşı, çocuk yaşta evliliklere karşı, emeğinin değerinin bilinmemesine karşı, yok sayılmaya karşı "Anlatın, konuşun, karşı çıkın" sözleriyle yazıyor kendi şarkısını... İşte bu yazı da onun başka kadınlara verdiği cesaretin yazısı.

1968 doğumlu olan Sakine Saro, 12 yaşında ilkokulu bitirir bitirmez evlendirilir, babası yaşını iki yıl büyütür, evlendirebilmek için onu. Oysa öğretmeni okumaya hevesli ve başarılı bir öğrenci olduğu için ebelik sınavlarına girmesini önermiştir. Babası "Daha çocuksun, yatılı okullarda ne yapacaksın, erkek kardeşlerini zor okutuyoruz" diyerek izin vermez. "Daha çocuğum diye yatılı okula vermedi ama kocaya verdi" diyen Sakine, o büyük, geçmez kırgınlığıyla anlatıyor yaşadıklarını:

'EVLİ OLDUĞUM ADAMLA 32 YIL KONUŞMADIM'

"Eylül ayıydı, akrabalarımız misafir geldi. Eşim de varmış gelenlerin arasında. Ertesi gün babası geldi, annemle bir şeyler konuştu. Annem 'Seni istemeye gelecekler' dediğinde karşı çıktım. Dedi 'Evin tek oğlu, rahat edersin, sana çok altın takacaklar.' Dedim ki, 'Çok istiyorsan o altınları sen tak.' Birkaç gün içinde istemeye geldiler, 'Ben evlenmeyeceğim' dedim. Sonraki günlerde babam 10 bin lira borç istemeye gitmiş onlardan, 'Sakine'yi oğluma verirsen sana borç para veririm' demiş babası. Babaya karşı koyulmazdı. Sustum, ne konuşabildim, ne yiyebildim, ne ağlayabildim. Son ana kadar bekledim, bir sebep çıksa da engel olsalar diye. 30 bin lira başlık parası alındı, 10 bin lira borç başlık parasından düşüldü. Gelin olarak evden çıkaracakları gün abim kapıda durdu 'Vermeyeceğim kız kardeşimi' dedi, ama onu da ikna ettiler. Bütün hayallerimi, geleceğimi, umutlarımı, hepsini bir torbaya koyup gömerek gittim. Annem de 12 yaşında gelin olmuş. O hiç görmediği biriyle evlendirilmiş, ben hiç konuşmadığım biriyle evlendirildim. Evli olduğum adamla sonra da hiç konuşmadım. Çünkü ben onunla değil annesi ve babasıyla evliydim. Benimle ilgili kararlar annesi ve babasının iki dudağı arasındaydı. Ne zaman benim kocam oldu? Annesi ve babası öldükten sonra... Evlendikten 32 yıl sonra kocam olduğunu hatırladı. Ama ben artık onu istemiyordum, artık koca istemiyordum."

Sakine'nin üç oğlu var, ilkini 14 yaşında doğurmuş. "Anne miydim bilmiyorum. Nedir, nasıl bir şeydir bilmiyorsun. Çektiğin şey acı, sadece ağrı... Hiç doktora götürülmedim hamileliklerimde. Gitmediğim için de sağlıklı çocuk doğuramadım. Kan uyuşmazlığı varmış, önlem alınmadığı için sağlıklı olamadı çocuklarım. İki oğlum 20'li yaşlarına geldiklerinde böbrek sorunu yaşadı, ortanca oğlumun iki böbreği birden iflas etti, böbreğimi verdim. Kardeşi karaciğerini verdi. Erken evliliğimin bedelini hem ben ödedim, hem çocuklarım" diyor.

BENİ 'İYİ KADIN' BİLSİNLER DİYE...

30 yaşına vardığında böyle bir hayatı hak etmediğini fark eder Sakine, ama hem çocuklarının hem de kaynana-kayınbabasının bakımı durdurur onu. "Aynı evde aynı odada yaşadık. Son 12 yıl onlar benim çocuğum oldu. Vicdanen bırakamazdım. Her şeyin farkındaydım ama bir şey yapamıyordum. Çocuklarım vardı, okulları vardı. Kendim için bir şey yaparsam, zarar görecekler diye düşündüm. Bunca yıl çevrem bana 'iyi kadın' desin diye uğraştım, çevrem bana 'kötü kadın' demesin diye boşanamadım. Bu sırada zaten çocuklarım hastaydı, kayınvalidemler öldükten sonra uzun bir süre hastalıklarla uğraştık. Onların ölümüyle eşim bana kocalık yapmaya başladı, her şeyime karışıyor, emirler yağdırıyordu. Önceden de dayak vardı, küfür vardı ama ben artık eski Sakine değildim. En son boşanma noktasına geldik."

'BU BÖYLEYMİŞ' DEMİYORUM, MÜCADELE EDİYORUM

Yaşadıklarından çok şey öğrenmiş Sakine ve hayatını değiştirmek için adımlar atmaya başlamış. "Çocuklarımı okutmak için evlere temizliğe gittim, yazıda yabanda çalıştım, ormaniye de çalıştım, oto yıkamacılığı yaptım. Sigortasız da olsa çalıştım. Çalışmak bana güç verdi. O zamanlar 'Hiçbir güvencem yok' dediğimde eşim der di ki 'Senin güvencen benim.' 45 yaşından sonra kafama dank etti. Nasıl ki benim çocukluğum onun elinde harcandıysa, yaşlılığım da öyle olacak. Eğer sigortasız çalışırsam yaşlılığımda da bağımlı olacağım. Sigortamı kendim ödemeye başladım. 8 yıldır yatırıyorum. 45 yaşında ortaokulu dışardan bitirdim. Liseye kayıt yaptırdım. Artık 'Herkes böyle yaşıyor, bu böyleymiş' demiyorum. Mücadele ediyorum."

KARŞI ÇIKMA GÜCÜNÜ NEREDEN BULDUM BİLİYOR MUSUNUZ?

"50 yaşımdayım, bugüne kadar ürettim; gerek evde el işi yaparak, gerek tarlada çalışarak, hayvan besleyerek, oto yıkamacılığı yaparak. Şunu gördüm; kadının üretmesi, her zaman artıları beraberinde getiriyor. Karşı çıkmak için kendinde güç buluyor. Erken evlenen bir kadınla konuşuyordum. Severek evlenmiş ama yaşadıkları karşısında pişmanlıkları var. Onunla konuştuğumda kurtulmanın tek yolunun çalışmak olduğunu söyledim. Yalnız, çaresiz, güçsüz değilsin dedim. Buradan tüm kadınlara sesleniyorum. Dışarı çıkın, çalışın ve haklarımızı gasp eden, bizi insanlıktan çıkaran bu yasalara dur deyin."

'ARAYI BULACAKLARINA ÇOCUK EVLİLİKLERE ÇÖZÜM BULSUNLAR'

"Elazığ'da oturduğumuz mahallede üç gelin vardı. Hepimiz de çocuktuk, ama en küçükleri bendim. Aynı şekilde ezildik, köleleştirildik. Ben kendimi anlatırken, sadece kendimi anlatmıyorum" diyor Sakine. Küçük yaşta evliliklerin özendirilmesine karşı büyük bir öfke duyuyor: "Çocuk yaşta evliliği yaşamış biri olarak söylüyorum, bunun önüne geçilemezse sağlıklı bir toplum olamayız. Ama şunun da farkındayım, biz kadınlar karşı çıkmazsak değiştiremeyiz. Hiç kimse benim bedenim üzerinde hak sahibi olamaz. Hiç kimse beni dövecek kadar haklı olamaz demeliyiz. AKP'nin amacı kadınları cahil bırakmak. Cahil ve baskı altındaki kadın, kendisi gibi çocuklar yetiştirir. Boşanmaların önüne geçmek için arabuluculuk uygulaması getiriliyor. Oysa ki, çocuk gelinlerin önüne geçmeliler. Şiddetin, yok sayılmanın, ezilmenin olduğu ortamlarda, yani mutsuz evliliklerde mutsuz çocuklar doğuyor, mutsuz evlilikler yapıyorlar. Dolayısıyla boşanmalar kaçınılmaz oluyor."

Esenyalı'da bir gün: Şiddet, kuma, yoksulluk ve tabii ki mücadele

Adile DOĞAN
Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği

Her gün,"Güzel şeyler olsun" diye evden çıkıyorum. Derneğe gideceğiz, çok keyifli işlerden bahsedeceğiz, eğleneceğiz, gün sonu dernekten ayrılırken de "Ne güldük be" diyeceğiz. Ama maalesef pek hayal ettiğim gibi olmuyor. Biz her şeye rağmen gülmeye çalışıyoruz hatta bazı dertleri ti'ye bile alıyoruz. Yine de gün ortalanmadan bir yara öyle bir kanamaya başlıyor ki...

25 Kasım öncesinde çeşitli etkinlikler düzenledik. 25 Kasım'ı anlatan bir bildiriyle semt pazarında kadınları dayanışmaya davet ederken, kimi "Allah'a şükür benimki şiddet uygulamıyor" diyordu. Sizce de kadınların şiddet görmediği için şükretmeleri garip değil mi? Zaten olması gerekene şükretmek!

Başka bir kadın "Şiddet ne ki ben 10 yıl kumayla yaşadım" diyerek, uzattığımız bildiriyi istekle alıyor. Bunu söyleyen en fazla 40 yaşında bir kadın. "Kumam ile aynı odada uyuyorduk, eşim ikimize birden şiddet uyguluyordu. Ne işkenceler gördüm." Eşi hastalanıp öldüğünü söylerken, "Bir insanın ölümüne hiç sevinilir mi? Sevinilmez, ama onun ölümü benim kurtuluşum oldu" diyor.

Minibüste giderken küçük bir göz temasının ardından "Bana çok tanıdık geldin" diyen bir kadın, bana yanında yer gösteriyor ve anlatmaya başlıyor. Üç genç kızı olduğunu, eşinin şiddetinden sonra kızlarını alıp kaçtığını anlatıyor. Üç yıldır bizim mahallede oturuyormuş. "Çok çektik. Karakol, hakim, savcı kimse derdimize derman olmadı. Ailem de üç çocukla beni istemedi. Babam 'bırak kızlarını' dedi. Nasıl bıraksaydım? Eşim kızlarımı kemiklerini kırıncaya kadar döverdi. Karakolluk olunca 'Ben ölürsem başınızda bir erkek olmaz, şimdiden terbiye ediyorum' diye dayağa bahane buluyordu. Komiser de 'Adam haklı, dört kadınla nasıl başa çıksın! Baba dayağı kötü yola düşmekten iyidir. Hadi barışın, evinize gidin' derdi. Sokakta kaldık, aç kaldık... Çocuklarımı doyurmak için her yola başvurdum, ekmek çaldığım günler oldu. Nasıl kapansın ki bu yaralar!" İneceğimiz durağa geliyoruz ama daha anlatacak çok şeyi var. "Bir gün gel. Bu anlattıklarımın daha devamı var" diyor.

BELEDİYE, MUHTAR KENDİ ADAMLARINA YARDIM EDİYOR

65 yaşlarında, üşüdüğü her halinden belli bir kadın derneğe giriyor, "Elbise var mı?" diye soruyor, kışlık bir şeyler bakıp ihtiyacı olanı alıyor. Derneğe iki ayda bir uğrayıp kendine uygun kıyafet var mı diye bakan bu kadın, son seferinde kıyafet için değil sohbet etmeye geldi. Hal hatır sorduktan ve biraz da amacımızı sorguladıktan sonra derdini anlatmaya başlıyor: "Yetim bir kızdım. 15 yaşındayken gariban dediler, evlendirdiler. Sonra öğrendim benim için para da almışlar. Allah razı olsun rahmetli iyi adamdı. Eşimi 20 yıl önce kaybettim, üç oğlumu tek başıma büyüttüm, ama şimdi bir tanesi bana bakmıyor. Komşuların yardımıyla ayakta duruyorum. Belediye, muhtarlık hep kendi adamlarına yardım ediyor..."

Bir gün sonra derneğe bu kez genç bir fabrika işçisi geliyor; eşinden gördüğü şiddeti anlatmak ve haklarını öğrenmek için. "Ben her şeye katlandım. Birkaç kez dövdü ama yuvam yıkılmasın dedim. Şimdi o benden ayrılmak istiyor" diye yakınıyor. Yaşadıklarını sorgulamaya başlamış, çare arıyor, dayanışma bekliyor.

Esenyalı'da bir gün böyle geçiyor. Hayat kadınlar için giderek kötüleşiyor. Ama iyi şeyler de oluyor; kadınlar bu yaşadıklarını artık kabul etmiyor. Kendini mücadele etmeye biraz hazır hissettiğinde önce içinde bulunduğu durumdan kurtulmaya çalışıyor. Sonra biz birbirimizi buluyoruz.

NEDEN OLMASIN!

Ayşegül Bektaş CENNET
Uzman Eczacı / Esenyalı

Gönüllü" olarak bir işi gerçekleştirmek ne kadar gönüle dokunan bir mutlulukmuş. Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği ile birlikte yürüttüğümüz 8 haftalık eğitim programının sonuna geldik. Eğitmen olarak katıldığımız bir programdan ancak bu kadar çok şey öğrenebilirdim!

Sevgili doktor arkadaşımla eğitim programı kapsamında; her hafta işini, evini, çocuğunu organize edip katılan tüm katılımcı kadınlara sonsuz teşekkür ediyorum. Kadınlar güzel soruları ve ilginç hikayeleriyle derslerimizi hayatın tam içinden çıkmış bir hale getirdi.

Kadının maruz kaldığı baskıyı ve ikinci sınıf olduğu kabullendirilerek verilen eğitimin altını çizdik. Küçük yaşlardan itibaren ailede başlayan, susmasına ve itaat etmesine dayalı eğitimin, ileride mutlu ve sağlıklı birey olma yolunda kadında yarattığı hasarları konuştuk. Cinsel ayrımcı bir toplumda kadının sağlıklı cinsel yaşamının nasıl mümkün olabileceğini tartıştık. Konu başlıklarımız arasında taciz, tecavüz, ensest de vardı. Toplumda bunlara maruz kalan kadınların, erkekleri korumaya yönelik baskılar nedeniyle, hayatlarının nasıl karartıldığını dile getirmeye çalıştık. Kadının kendi bedeninin tek sahibi olduğunu, çocuk sahibi olmasında kendisinin de söz hakkı olduğunu ve korunma yöntemlerini konuştuk.

Kadının bedenini ve cinselliğini ne için, nasıl kullanacağı tamamen kendi kararıdır. Toplum kuralları kadının mutsuzluğu ve zevk almaması üzerine kurgulanamaz! Zevk almak günahtır, ayıptır suçlamaları ile mutsuz, itaatkar ve beklentisiz kadınları evlerinde köleleştiren erkek hegemonyasının amacı rakipsiz, koşulsuz, şartsız mutlu edilmektir sadece.

Dikkat çeken bir nokta da kadınların farkındalığındaki yüksek orandı. Ama ne yazık ki farkında olmak hemen değiştirebilmek anlamına gelmiyor. Aileleri arkalarında durmadığı, maddi özgürlükleri olmadığı için susan kadınları dinledik.

Baskıyla büyüyen, acılar içinde bir kadının, başka bir kadına aynı acıları yaşatma isteği çok fazla çıktı karşımıza. O kadının adı bazen anne, bazen abla, bazen kuma, bazen kayınvalideydi... Kadının kadına yaptığı eziyeti anlamak isterken, yine bir erkeğe yaranabilme psikolojisi çıktı karşımıza. Kocasından görmediği değeri oğullarından görmek isteyen anneleri konuştuk ve bu üçgenin "gelin" tarafında kalan kadınları dinledik. Sırf bebek sahibi olamadığı için üzerine kuma getirilen kadının savaşını dinledik.

Kadının cinsel ilişkideki rolü, gebelik gerçeklerini ve sonrasını konuştuk. En önemli çıkarımlarımızdan biri, hem kadının hem erkeğin cinsel eğitime ihtiyacı oldu. Ergenlikle başlayan yasaklar silsilesine genç kızın hormonal doğasının nasıl isyanla karşı koyduğunu anlattık. Kadın ve erkeğin ergenliğinin fiziksel olarak aynıyken, zihniyetler savaşı içindeki kız çocuklarımızı yasaklarla nasıl erkek çocuğumuzdan ayırdığımızı, bu şekilde cinsiyet ayrımcılığını nasıl beslediğimizi konuştuk.

En çok akılda kalan oldu belki de "Kız aldım", "kız verdim" ifadeleri... Kızlarımız alınıp verilebilecek eşya değil. Kabul edilebilir olanı, kızlarımızın kendi kararlarıyla "yuva" kurabilecekleridir ancak! Bunu bir annenin kızı ile ve o annenin eşi ile nasıl paylaşıp konuşabileceğini tartıştık.

Yani biz toplumun rengarenk, ışıl ışıl olmasını sağlayan birbirinden farklı kadınları "kadın diliyle" konuştuk; incitmeyen ses tonlarımızla, anne yanımızla, eş tarafımızla, kız evlat olarak, kadın olarak!

Kadının erkekle eşit olduğu, kıymetinin bilindiği, öldürülmediği, tecavüze uğramadığı, satılmadığı, haklarının neler olduğunun ifade edilebildiği bir toplum hayal ettik... Neden olmasın!

Ayrılıkları bir yana bırakıp yan yana durmalıyız

Aycan ÇİLOĞLAN
Fatma KESKİNTİMUR
Antep

Aynı apartmanda yaşayan birbirinden habersiz ne çok hikayesi, ne çok anlatacakları var kadınların. Dili farklı, ama yaşadıkları şiddet de, yaşam savaşı da aynı.

25 Kasım'ı vesile ederek girdiğimiz bir apartmanda sohbetimize katılan her kadının anlattıkları, yan yana gelmeye sebep ne çok ortak sorunumuz olduğunu bir kez daha gösteriyor hepimize.

İlk olarak Hatice İvedik'e kulak veriyoruz. "Her gün kadınların öldüğünü görmek istemiyoruz" diye başlıyor söze. "Çok uzakta değil hemen yanımızda" diyerek, kız kardeşinin boşanmak istediği kocası tarafından, üstelik koruma kararı altındayken öldürüldüğünü anlatıyor.

Ama tek tanıklığı kardeşi değil. 2016 yılında arkadaşının başına gelenler de kadına yönelik şiddetin nasıl bir vahşete vardığını gösterir nitelikte; üç cani tarafından tecavüz edilmiş ve ardından dövülerek öldürülmüş.

Devletin kadını korumaya dönük yasalarının da kadına yönelik suçlarda cezaların da yetersiz olduğunu belirten Hatice'ye 25 Kasım'ın simgesi Mirabel Kardeşler'den bahsediyoruz. Onların mücadelesini dinleyince Hatice, yan yana gelmenin önemine dikkat çekiyor: "Kadınlar her şeyi bir yana bırakıp bu meselede ortaklaşmalı, yan yana mücadele etmeli. Açık-kapalı demeden, Sünni-Alevi diye bakmadan birleşmemiz lazım."

'ASGARİ ÜCRETİ BİZE SORSUNLAR'

Her ne kadar gündemimiz kadına yönelik şiddet olsa da konu bir şekilde ekonomiye, geçim derdine geliyor. Hatice başka söze gerek bırakmadan özetliyor yine durumu; "Elimdeki şu çaya bak. Şimdi içiyorum ama çay bitse yerine alamam şu anda. Memleketteki açlık sınırı böyle işte, ama bizi yönetenler görmüyor bunu. Onlar için yok yok! Şimdi asgari ücreti belirleyecekler yine, gelsinler bize sorsunlar asgari ne kadar lazım geçinmeye."

'ÜNİVERSİTEYİ KAZANIRSAM...'

Sohbete henüz lise öğrencisi olan Sıla da katılıyor. Onun dikkati en çok çocuk yaşta evliliklerde. Antep'te çok fazla örneği olduğunu belirterek, "Aileler sırf zengin oldukları için çocuklarını yaşça büyük adamlara veriyorlar" diyor.

Sıla kadınların çalışmalarına, eylemlerine katılmak istediğini, ama şimdilik annesi izin vermediği için katılamadığını söylüyor. Ama üniversiteyi kazanırsa faaliyetlere katılacağını da ekliyor.

Sıla da diğer kadınlar da müftülere nikâh yetkisi veren yasanın kadınların kazanılmış haklarının geriye götürülmesi anlamına geldiğinin farkında.

ÜÇ FARKLI DİLDE AYNILIKLARIMIZI KONUŞTUK

Apartmandaki son durağımız Suriyeli kadınlar. Asya abla, annesi ve kızlarıyla üç kuşak kadının yaşadığı bu evde üç farklı dilde aynılıklarımızı konuşuyoruz. Dört yıl önce Halep'ten Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan bu ailede kadınlar çalışmıyor. Baba hasta olduğu için tek erkek olan ağabeyleri evin geçiminden sorumlu. Kız kardeşler, "Ağabeyim korkuyor bizi işe göndermeye, etraf çok kötü" diye açıklıyor. Öyle ya "etrafın kötülüğü" mülteci kadınlara katmerlenerek yansıyor.

Tek Türkçe bilen aile bireyi, 25 yaşındaki Stella konuşuyor daha çok. Anneleri yani Asya, Kürtçe katılıyor sohbetimize, onu anlayan ama aynı dilde konuşamayan arkadaşımız da Zazaca soruyor sorularını. Dil farkımız engel olamıyor dertlerimizi konuşup birbirimize dokunmamıza.

Biraz göç etmek zorunda kaldıkları günlerdeki Halep'i konuşuyoruz. Özlemle andıkları memleketlerini gözlerine düşen gölgeyle anlatmalarına sebep konuya geliyor mevzu: "IŞİD gelince biz kadınlar hep evlere kapandık. Yüzümüz, ellerimiz açık çıkamıyorduk dışarı. Erkeklere de kurallar vardı ama kadınlar için çok kötüydü. Kurallara uymayanı hiç acımadan öldürüyorlardı. Babam o zaman dedi, 'Burada duramayız artık'… Ve bıraktık her şeyimizi geride!" Hep birlikte, sanki aynı dilde "Savaşta, olan halklara oluyor" diyoruz.

Kahveler içiliyor, aileye yeni katılan torunun tatlısı yeniyor, sohbet uzadıkça sorunlar daha bir açık dile geliyor. İlk kez duydukları 25 Kasım'ı ve böyle günlerin kadınların birlikte mücadele etmelerinin gereğine dikkat çekmek için vesile edildiğini anlatıyoruz. Bir de Ekmek ve Gül'ü anlatıyoruz. "Bu dergi mülteci kadınların da dergisi" diyerek meramımızı dile getirince yine görüşmek, dertlerimiz gibi çözüm önerilerimizi de konuşmak üzere daha çok yan yana gelmek dileğiyle sözleşip ayrılıyoruz.

Fatma'nın yükünü neden Aliye taşır?

Neslihan KARYEMEZ
Küçükçekmece / İstanbul

Binlerce yıldır Ortadoğu coğrafyasında varlığını sürdüren bir gelenek berdel. Eskiye oranla azalsa da ülkemizde de hâlâ var. Başlık parası vermek yerine iki ailenin karşılıklı olarak kız alıp verdikleri bir tür 'takas evliliği'. Ortak kaderler yaratan, evlilikleri ve hayatları bir zincirin halkalarına dönüştüren bu törenin bedelini yine en ağır şekilde kadınlar ödüyor.

Saya eylemlerinde tanıştığımız Suriyeli işçi Ali'yi ve ailesini ziyaret amacıyla, işçilerin yoğun olarak yaşadığı Mehmet Akif Mahallesi'nin yolunu tutuyorum. Oturdukları evin kapısı açıldığında birbirine yakın yaşlarda beş çocuk karşılıyor beni. Suriye'de savaştan kaçıp gelmiş geniş bir aile Bozan ailesi. Dört kadın, üç erkek, 8 çocuk 2+1 evde birlikte yaşıyor.

Kadınlar ilk başta konuşmaktan çekiniyor, sohbet ilerledikçe dahil oluyorlar yavaş yavaş. Kadınların büyüklerin ve eşlerin yanında konuşması pek hoş karşılanmıyor çünkü. Sohbet arasında berdel lafı geçiyor. Kadınlarla o gün rahat konuşamayınca, erkeklerin evde olmadığı başka bir gün çalıyorum kapılarını.

AYNI EVİN İÇİNDE BİR SUÇLU GİBİ

Aliye evin iki gelininden büyük olanı. Ali'nin eşi. Berdelle evlenmişler. Aliye çok sessiz evin içerisinde. Evin kızı Fatma ise Aliye'yenin ağabeyine berdel olarak verilmiş. Aileler arasında gerginlik yaşanınca Fatma baba evine gönderilmiş. Aliye'nin sessizliğinin sebebi.

Biraz zor olsa da konuşmaya başlayan Aliye, "Bizim orada berdel çok yapılır" diyor, "Eşimin ailesi beni istemeye geldi. Ailem de 'Kızımızı veririz, ama sizin de kızınızı oğlumuza alırız' dedi. Aileler arasında anlaşmazlık çıkınca ağabeyim eşini babasının evine gönderdi. Beni de gelip aldılar. Dört ay küslükten sonra kayınbabamı arayıp 'Beni alın, çocuklarım olmadan yaşayamam' dedim. 'Evimizin kapısı sana açık, gel' dedi kayınbabam. Suriye'den akrabalarımın aracı ile İstanbul'a geldim. Geldiğimden beri de ailemle hiç görüşmedim. Bir buçuk yıl oldu..."

Aliye ailesinin yanlış yaptığını, ancak faturanın kendisine kesildiğini, kayınvalidesi ile Fatma'nın ona suçluymuş gibi davrandığını anlatıyor: "Aileme olan öfkelerini benden çıkarıyorlar. Çocuklarım olmadan yapamazdım. Aynı evin içerisinde suçluymuşum gibi davranmaları canımı çok yakıyor. Bu olaylardan kısa süre sonra ayrı eve çıktık, ancak geçinemeyince geri döndük."

TEK İSTEĞİ ÇOCUKLARINA KAVUŞMAK

Fatma'nın hikayesi de en az Aliye'ninki kadar acı. O da ağabeyi sevdiğiyle evlensin diye 14 yaşında berdelle evlendirilmiş. Eşini sevmekten başka çaresi yokmuş, o da sevmiş. Ancak aileler arasında sorun çıkınca baba evine gönderilmiş. Fatma, babasının sözüne uyup onu iki çocuğundan ayırdığı için eşine öfkeli. Bu da yetmezmiş gibi başkasıyla evlenmiş hemen. Tek isteği çocuklarına kavuşmak: "Eşimin beni sevdiğini sanırdım. Ailesi aramıza girdikten sonra böyle oldu. Neredeler, ne yapıyorlar bilmiyorum. İki senedir çocuklarımla görüşemiyorum. Biri 3, biri 5 yaşında şimdi. İnternette gördüm fotoğraflarını. Suriye'de de olsam göstermezlerdi onları. Çocuklar büyüdüğünde gelip beni görmek isterlerse ancak görebilirim."

Çocuklarından ayrı kalan Fatma, Fatma'nın gönderilişinin ağırlığı altında ezilen Aliye... Soruyoruz; "Niye hep kadınlar ödemek zorunda bedeli?"

ESENYALI'DA GENÇ KADINLAR ANLATIYOR

Hayatta kalabilmek için bir erkeğe muhtaç değiliz

Serap CAN
Tuzla / İstanbul

Mahallemizde yaşayan liseli ve işçi genç kadınlar sorunlarını maalesef pek gündeme getiremiyordu. Ta ki Helin'in öldürülmesine kadar... Helin'in katledilişi hepimizi derinden üzdü. Ama aynı zamanda görünmeyen, ötelenen sorunlarımızla bizi yan yana getirdi.

TACİZE UĞRADIM, BEN TEPKİ GÖRDÜM

Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğinde tanıştığımız liseli genç kadınlar en çok tacizden rahatsız. Okula giderken bindikleri toplu taşıma araçlarında çokça tacize maruz kalıyorlar. Lise öğrencisi bir arkadaşımız yaşadığı bir olayı anlatıyor; her gün aynı otobüse binen, herkes tarafından tanınan bir erkeğin tacizine uğramış. "Aslında bu adamın tacizci olduğunu herkes biliyor ama okula giderken o aracı kullanmak zorunda kalıyorlar. Tacize uğradığım sırada adama 'N'apıyorsun' diye bağırdım. Ama otobüsteki diğer yolculardan tepki gelmedi ve adam da hiçbir şey olmamış gibi bir durak sonra indi. Aldığım tek tepki yine bana yönelikti. Yanımda çocukluğumuzdan beri birbirimizi tanıdığımız bir arkadaşım 'Neden o kadar bağırıyorsun adam utandı, arabadan indi' dedi. Mağdur olan bendim ama suçluymuşum gibi bir tepkiyle karşılaşınca çok şaşırdım, üzüldüm. Oysa o da biliyor bu adamın tacizci olduğunu ve kendisinin de bunu yaşayabileceğini. Anladım ki baskılar kadınların bile birbirini suçlu görmesine neden oluyor."

Sorunlar karşısında sessiz kalınmaması gerektiğini, üzeri örtüldükçe sorunların bitmeyeceğini, kadınların daha çok mücadele etmesi gerektiğini söylüyor: "Ben de bundan sonra kadın çalışmaları içerisinde olacağım."

BABAMIN ELİNDE BİR TUTAM SAÇIM

Babasının şiddetine maruz kalan liseden yeni mezun olmuş bir genç kadın da yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "Babam, anneme yıllarca şiddet uyguladı. Annem çektiği 20 yıllık eziyete dayanamayıp sonunda ayrılmaya karar verdi. Annem ve kardeşimle birlikte yeni bir hayata başlamak için ayrı bir eve taşındık. Ama evden ayrılmamız şiddetten kurtulmamızı sağlamadı. Babam taşındığımız evi buldu, kardeşimi görme bahanesiyle eve geldi. Amacı kardeşimi görmek değil, annemi barışmaya ikna etmekti. Annem barışmak istemeyince de yine şiddet uygulamaya kalktı. Ben engel olmak istediğimde öfkesi bu sefer bana yöneldi. Kendime geldiğimde tek hatırladığım babamın elinde kalan bir tutam saçı yüzüme fırlatmasıydı... Tek söyleyeceğim; bu ülkede kadın hakkı yok, hepimiz birlik olmalıyız."

ŞİDDETSİZ BİR YAŞAM İSTİYORSAK...

Mahalleden tanıdığımız iki kız kardeşin daveti üzerine evlerine gittiğimizde öğreniyoruz onların da yıllarca şiddete maruz kaldığını. Bir okulda müdür yardımcısı olan babalarının yaptıklarını anlatıyorlar: "Evde bize yapmadığını bırakmayan, canavara dönüşen babam dışarıda herkesin sorununa çözüm bulmaya çalışan biriymiş gibi gösteriyor kendisini. Yıllarca anneme ve bize şiddet uyguladı. Bizi de kendi inandığı doğrularıyla yetiştirmeye çalışıyordu. Ona yanlışlarını söylediğimizde de bu, şiddetin gerekçesi haline geliyordu. Bunlara annem de biz de katlanamadık, 20 yılın sonunda evi terk edip yeni bir hayata başladık. Artık dışarıdaki zorluklara rağmen en azından evin içinde rahatlıkla gülebiliyoruz."

Kadınların hayatta kalabilmek için bir erkeğin varlığına muhtaç olmadığını, hiçbir sorunun kendiliğinden çözülmeyeceğini söylerken "Eğer şiddetsiz, eşit bir yaşam istiyorsak bunun için mücadele etmemiz gerekiyor" diyorlar.

Flört şiddetini nasıl fark ettim?

Ben de birçok kadın gibi bugünlerde çok sık duyduğumuz flört şiddeti mağduruyum. Kocaeli Üniversitesinde birinci sınıftayım. Senelerdir belki birçoğumuzun karşı karşıya kaldığı ama farkına varamadığı flört şiddetini yaklaşık 8 aydır yaşıyorum. Ve ben de pek çok kadın gibi bu yaşadığımın şiddet olduğunu anlayamamıştım. Oysa erkek arkadaşının hayatında hiçbir şeyi kendi istediğin gibi yapmana izin vermemesi şiddetten başka ne olabilir? Gerçekten tam anlamıyla olan buydu.

Hayatımda hiçbir şeyi kendi istediğim gibi yapamıyordum. Normalde konuşkan, girişken bir yapıda olmama rağmen artık her şeyde bir adım geride duruyordum. Yapmak istediğim, giymek istediğim her ne varsa artık kendimden başka bir kişiye danışmak zorunda hissediyordum kendimi. Çünkü, bunu yapmadığımda ilişkimde birçok sorun seriyordu önüme. Erkek arkadaşıma göre bir kıyafeti giymeden, bir yere gitmeden önce ona danışmam gerekiyordu. Ancak o onaylıyorsa yapabilmeliymişim istediklerimi...

Başta ufak tefek kıskançlıklarla başlayan bu durum günden güne daha korkunç bir hale gelmeye başladı. Artık 34 derece sıcakta bile sırf o istemiyor diye kısa kollu bir şey yerine kazaktan hallice bir bluzla geziyordum. Görenlerin yanıma gelip hasta olup olmadığımı sorması belki de bir şeyleri daha farklı düşünmemin önünü açabilecek ilk hareketti. Bu bir hastalık mıydı? Bir şeyleri bu kadar görmezden gelebilmek daha doğrusu gördüğünü dahi anlamamak...

Onun bunu sevgisinden yaptığını düşünmek hastalıktı, evet. Birçok arkadaşım bana bu durumun normal bir olmadığını defalarca söylemişti ama ben gözümün önündeki gerçeği görmekten son hız kaçıyordum. Kabullenmek zor geliyor insana. Şöyle ki; gerçekten hisler beslediğin, değer verdiğin hayatındaki insanın senin düşüncelerini bu denli görmezden gelişini, senden istemediğin halde mutsuz olacağın şeyler yapmanı istemesini yakıştıramazsın. Ne yazık ki yakıştırmasam da gerçekti. Onun için ne düşündüğümün, nereye gitmek istediğimin, ne yapmak istediğimin bir anlamı yoktu. Ben etek giymek istiyorsam ona neydi ki bundan?

Kadın arkadaşlarımın da etkisiyle bir şeyleri daha net görene ve buna dur diyene kadar durum böyleydi. Artık bazı şeylerin yolunda gitmediğinin farkındaydım ve bu ilişkiden bir an önce çıkmam gerektiği konusunda şüphem yoktu.

Yaşadığım bu olayla birlikte daha da iyi anladım ki kendimizin göremediği bazı şeyleri yakınımızdaki kadın arkadaşlarımız bizden iyi görebiliyor bazen. Ve doğru olan şey; size söylenenlere kulak verip, eğer yapılabilecek bir şey varsa ve tek başınıza yapabileceğinize inanmıyor veya korkuyorsanız, bunu hep birlikte bir dayanışma içinde başarmak olacaktır.

KOCAELİ

Bir otobüs durağında başladı sohbet

Filiz TALİ
Bursa

Evden çıktım, otobüs durağında telefonla konuşuyorum, yapmak istediğimiz bir etkinlik hakkında. Durakta biri genç, biri biraz daha yaşlı, yanlarında küçük bir çocuk olan iki kadın beni dinliyor ve gülümseyerek bakıyorlar. Ben o sırada telefonda arkadaşıma müftülere resmi nikâh yetkisi veren yasayı, kadına yönelik şiddeti konuşuyorum.

Telefonu kapattım. Kadınlardan daha yaşlıca olan "Kızım kusura bakma bir şey soracağım" diye yanıma geldi. Konuşmaya başladık. "Kadınların öğrenmesi gereken çok şey var, böyle bir etkinlik yapmanız ne güzel" dedi.

Adı Kader'miş, 54 yaşında, Ağrılı. Yanındaki genç kadın gelini, çocuk da torunuymuş. Küçük yaşta evlendirilmiş. Elimi tutup yüzüne dokundurdu, "Bak kızım yüzümün burası eşimin attığı yumruktan içine çöktü. Elmacık kemiğimi kırdı..." Bir an içimde bir şeylerin ezildiğini hissettim. Kader anlatmaya devam etti; bir defasında yediği dayaktan belinin incindiğini ve üç gün yerinden kalkamadığını... "Ne yapacaksın yavrum, açlık, yokluk... Eşim inşaatta çalışıyor, dört çocuk, geçim zor... Eşim evin geçimini yetiştiremedikçe bana sarıyor, hıncını benden ve büyük iki oğlumdan çıkarıyordu. Çocuklarım baba şiddetinden evden kaçıyor nerdeler, ne yapıyorlar bilemiyordum. Sonunda ikisi de cezaevine düştü."

Bir arkadaşının yardımıyla gittiği sığınma evinde kalmış birkaç gün. Kocası "Bir daha sana el kaldırmayacağım" diye yeminler etmiş. Güvenmemiş ama yine de çocukların ısrarına dayanamayıp eve dönmüş.

Bir süre önce eşi iş kazası geçirmiş, şimdi çalışamıyormuş. "Elinden de bir şey gelmiyor, yattığı yerde bana hakaret yağdırıyor. Başından da atamıyorsun, çocuklarımın babası. Şimdi iş buldukça ben çalışıyorum. İki çocuk cezaevinde, bu gelinim, iki torun, beş nüfus yaşıyoruz. Biz de gelinle birbirimize destek olmaya çalışıyoruz" diye anlatıyor. Bana telefon numarasını verirken, "Senin çevren geniştir, merdiven, ev temizliği, çocuk, yaşlı bakımı gibi işler olursa beni arar mısın" diye ricada bulunuyor.

Aynı otobüse binip aynı durakta iniyoruz. "İyi ki sana rastladım. Sizin gibi kadınların olması umut veriyor" diyor ayrılırken. Bir süre arkalarından bakıyorum, içimde onlara karşı müthiş bir sıcaklık ve sevgiyle...

Yaşayamadıklarımız var ama hayat güzel ve yaşamaya değer

Çocukluğumda babam annemi hem döver hem de psikolojik baskı yapardı. Annem bu dünyadan mutlu olmadan Allah'ın rahmetine kavuştu. Ben de küçüktüm, annemin çektiği eziyeti önlemeye gücüm yetmezdi ama içimde büyüttüğüm bir güç vardı. Beni kimse ezemeyecekti. Ama büyüyünce öyle olmadı, evlendim. Dayak yemesem de psikolojik baskı altında yaşadım ve çocuklarım için buna katlandım. Ben yetim büyüdüm. Benim çocuklarım da yetim kalmasın diye 15 yıl sabrettim.

Yaşadığım travmalardan dolayı öyle hasta oldum ki 6 yıl sürdü. Doktor, böyle devam ederse iyi olmayacağımı ve hasta bir annenin çocuklarına verecek bir şeyi olmadığını, çocuklarımın ben yaşasam da, ölsem de annesiz kalacaklarını söyledi. O an düşündüm, psikolojik olarak rahatsızdım ve çare bulamıyordum. Doktorun dediklerini düşündüm. O zaman çalışmıyordum bile ama kararlıydım. "Ayrılalım" dediğimde eşim "Neyine güveniyorsun da ayrılacaksın, sen zavallısın" dedi.

Allah'a şükür hastalığımdan yavaş yavaş kurtuldum, iyileştim. İş buldum, ama eşimle sorunlarım devam ediyordu. Alkol kullanıyordu ve aşırı sorumsuzdu. Öyle bir hale gelmiştim ki artık onun soyadını taşımak da vereceği ekmek de canımı yakıyordu. Kendimi bir an önce ondan kurtarmak istedim, anlaşmalı olarak ayrıldık. Çocukların velayetini istedi ama mahkeme bana verdi. Eşimden ayrılırken nafaka bile istemedim. Elimde birikmiş param olmadığı için çocuklarımla zemin katta bir eve taşınmak zorunda kaldık. İnanın hayvanı bağlasanız durmayacağı bir yerdi. Evin zemininden su çıkardı. Sabah kalktığımızda suya basardık. Çocuklarımın en küçüğü 4 yaşındaydı ve kronik astım hastasıydı. O evde yaşarken ayda bir kaç kez astım krizi tutardı. Doktora götürüyordum ama ilaçları çok pahalı olduğu için çalıştığım işyerindeki arkadaşlarım yardım etmese alamıyordum.

Ben çalışırken çocuklarıma bakacak kimse yoktu. Bakıcı tutmaya ekonomik gücüm yetmiyordu. Büyük kızım 14, ortanca oğlum 11 yaşındaydı. Biri sabahçı diğeri öğlenciydi. 4 yaşındaki kardeşlerine birlikte bakıyorlardı. Ben işyerinde onlar evde çile çekiyordu. Babalarından ne maddi ne de manevi bir yardım görmediler. Bir süre sonra bir sitede kapıcı dairesine taşındım. 5 yıl o evde oturdum. Orada rutubet ve su gibi bir sıkıntı yoktu. Kira ödemiyordum. Binanın merdivenlerini siliyordum. Maddi olarak biraz kendimi toparlayınca daha iyi bir eve taşındım.

Biz ayrıldıktan 19 yıl sonra babaları hastalandı. Çocuklarım çok üzüldüler, "Anne, babamın gidecek yeri yok yanımıza alalım, bakalım" dediler. İçim yaşadıklarımdan ötürü kan ağlasa da ben de bir insan olarak yaşadıklarına üzüldüm ve çocuklarım için kabul ettim. Kanserdi, yaptıklarından çok pişman olduğunu söylüyordu. Çok çaresizdi. Bana "Ben seni sevmedim sana taptım. Ama mutlu etmeyi ve mutlu olmayı beceremedim" dedi. Gündüzleri işe gidiyordum, geceleri hastanede refakatçi kalıyordum. Bir ay hastanede yattı ve vefat etti.

Cenazesini memlekete götürdük. Ölümünden üç ay sonra mezarına gittim. Yalnızdım. Onunla evliyken çok acı çekmiş, çok ağlamıştım. Kendime söz verdim ve 19 yıl boyunca en dramatik anlarda bile ağlamadım. Ama o gün mezarının başında hiç ağlamadığım kadar haykırarak ağladım. "Üzmeye, üzülmeye değer miydi? Biz hiç yaşamadık, daha çocuğum" dedim. O güne kadar kendimi çok yaşlı buluyordum. Ama o gün anladım ki ben büyümedim, daha çocuğum. Yaşayamadıklarımız var ama hayat güzel ve yaşamaya değer. Anne olmak çok güzel. Hayatta en değerli varlıklarım çocuklarım. Onlara maddi olarak miras bırakamasam da sevgiyi, saygıyı, merhameti ve paylaşmayı öğrettim. Şimdi ikisi evli. Bir tanesi üniversitede okuyor. Emekli oldum ama çalışmaya devam ediyorum. Biz kadınlar istersek başarırız. Kimden yardım alırım diye değil nasıl başarırım diye düşünelim.

Huriye
Tuzla / İSTANBUL

Ya ben boşanırken 'arabuluculuk' olsaydı!

Merhaba sevgili hemcinslerim; Hükümet art arda müftülük yasası ve arabuluculuk meselesini önümüze getirince, ben de size boşanmış bir kadın ve de anne olarak kendi hikayemden bahsetmek istedim.

Dokuz aylıktı kızım boşandığımda ve ikimiz bir seneyi geçkindir yalnız yaşıyoruz. Herkese nasip olmayacak şekilde ailem bu süreçte arkamda durdu ve biz düzenimizi kurduğumuz evimizde yaşamaya devam ettik. Hamilelik zamanında ve sonrasında tanıştığım arkadaşlarımla bir "çocuklu kadın grubumuz" oldu. Çocuklarımızın yaşları birbirine yakın olduğundan dertlerimizde de, sevinçlerimizde de hep bir paralellik oldu. Tabii bu süreç benim için o kadar kolay ve hafif değildi. Çocuk; gecesi gündüzü, hastalığı olmayan tam zamanlı bir iş... Bence trajedi gayet açık:) Ailem arkamdaydı ama çocuk için bana yardımcı olan kişiler hiç de arkadaşlarımınki gibi değillerdi. Çocukları anneanneye, babaanneye, teyzelere, halalara bırakıp eğlenmeye, dinlenmeye, yürüyüşe, spora veya kocasıyla baş başa bir yemeğe gitmeler filan... Benim böyle lüks denebilecek durumlarım çok yakın iki arkadaşım sayesinde olabiliyordu, onların da içeriği yine böyle şeyler olmuyordu malum... İçten içe arkadaşlarıma uzaylı gibi bakıyordum; belki onlar da bana öyle bakıyorlardı. Şimdi kızım büyüdü ama hayat benim için pek değişmedi bu konuda.

"Türkiye'de kadın olmak" temalı klişeleri "Türkiye'de çocuklu boşanmış kadın olmak" temalı hayatımı anlatarak arttırıyorum:) REST!

En azından boşanma süreci bizim için uzun ve yorucu olmadı. Bu süreçler kadın, erkek ve en çok da çocuklar için çok travmatik geçebiliyor. İki taraf boşanmak için anlaşıyorsa başka söylenecek bir şey kalmaması, bu işlerin yıpratıcı olmamasının ilk adımı bence… Bir de bu arabuluculuk meselesini düşündüm, ben boşandığımda böyle bir yasa olsa ne olurdu diye. Şüphesiz çok daha uzun olurdu bu süreç. Ki zaten boşanma kararım bir anlık, düşünmeden alınmış bir karar değildi. Zaten yıprandığım, manevi olarak çok zarar gördüğüm bir savaştan kendimi kurtarmaya çalışırken boşanmaya karar vermiştim. Olayların daha da uzayabilme düşüncesi, maruz kalmamama rağmen şu anda bile beni rahatsız ediyor. Uzun lafın kısası bu arabuluculuk meselesi; zaten bozulmuş, dağılmış veya zarar görmüş aile yapısını gereksiz ittirmekten başka bir şey değil gözümde. Ortada bir şeyler var ki mahkemeye gidilmiş. Her arkadaş benim gibi arkasında duran bir aileye sahip olmayabilir, üstelik aile içi şiddetin olduğu ve yetkililerin şikayetçi olan kadını evine geri gönderdiği ülkemizde boşanma aşamasına kadar gelebilen kadınların, tekrar "ara bulun" diyerek evine geri gönderildiği bir sistem olursa kadınlar mağdur olacaktır diye düşünüyorum.

Begüm YILMAZ / İZMİR

Gerçekliğin ve şiirin yansımaları:

İşe Yarar Bir Şey

Elif Ekin SALTIK

Bir filmin sizi perdedeki anın içine çekmesi nasıldır bilir misiniz? O an karakterlerin yanında, o diyaloğun orta yerinde gibi. Onun bir parçası. O kadar gerçek, o kadar hayatın içinden. Pelin Esmer imzalı İşe Yarar Bir Şey tam böyle bir film.

Bir kadın şair, Leyla. Kulağa ne güzel geliyor değil mi? Şiirler yazılan değil, şiir yazandır o. Yaşamın derinlerinden çekip alan. 25 yıl sonra lise mezuniyet yemeğine katılmak için yola çıkar Leyla. 25 yıl sonra bir ilktir Leyla için. Yolun sonu eskisi gibi olmayacaktır. Uzun bir tren yolculuğudur bu.
Şairliğin dışında avukattır Leyla; Canan mesleğini sorduğu zaman "Avukatım" der ona. "Çünkü hiçbir şair şairim demez."

Bir yol hikayesi olan İşe Yarar Bir Şey'de doğallığı, gençliği, toyluğuyla yerini alır Canan da. Yeni mezun, genç bir hemşire. İş görüşmesine gitmek için yola düştüğünü bilir babası, ama gerçek öyle değildir. Bir şairin yanında bir cellattır Canan da. Baba, istasyonda kızını uğurlamak için beklerken gördüğü Leyla'ya emanet eder Canan'ı. Bu tanışma hayatlarını eskisi gibi olmayacak bir geleceğe bırakır. Tren hareket eder, Leyla ile Canan ayrı kompartmandadırlar, rastlaşırlar tren içinde. Uzun bir yolculuk demiştik ya, o uzun yolculuk başlar, iç sancılarıyla...

VE PERDEDE İNCELİKLERİN ŞAİRİ

Karakterlerin hiçbirinin geçmişinden bahsedilmiyor filmde. Leyla'nın niye 25 yıl boyunca mezuniyet yemeklerine katılmadığı yoktur mesela. Eski arkadaşlarıyla büyük bir masada bir araya gelmesi ve trende geçmişten bir anısını paylaşması dışında. Canan'la Leyla arasındaki yaş farkı da sosyo-ekonomik fark da hissettirir kendini bazı sahnelerde.

Canan hemşireliği sevmez, hayali oyuncu olmaktır. Oyuncu olma hayalini gerçekleştirmek için düşmüştür yola, ona kapı aralamak için. Birlikte çalıştığı doktor Hüseyin'in yakın bir arkadaşı- Yavuz, boynundan aşağısı felç- yatağa bağımlı haldedir. Ölümün kendi kendine gelmesini beklemez, bekleyemez. O kadar çaresizdir Yavuz. Canan celladı olacaktır Yavuz'un.

Leyla gözlemler, önünden akıp giden zamanı, yaşamları, insanları gözlemler. Tren camlarında yansıması vardır Leyla'nın. Yansır hep yüzü, yüzünün çizgileri, yüzüne düşen ışıklar. Gerçekliği verir yansımalar... Leyla karakalem portreler çizer; bir de Gülten Akın okur, inceliklerin şairini.

Leyla anlamıştır Canan'ın neden bu yolculuğa çıktığını. Yaşadığı ve yaşayacaklarının ağır yükünü kaldıramayan Canan, daha sonra anlatır Leyla'ya nereye gittiğini. Leyla ise bir şair merakıyla takip eder onu, yanında olmak ister. Kimsenin deneyimlemeye cesaret edemeyeceği bir şeydir çünkü ölümü seyretmek.

ÖLÜMÜ BEKLEMEK MİDAHA ÜRKÜTÜCÜDÜR ÖLDÜRECEĞİNİ BİLMEK Mİ?

Canan cesaret ile korkusu arasında gidip gelir film boyunca. Bir insanı bile bile öldürmenin yükü ezer onu. Korkar ve Leyla'dan yardım ister. Önce Leyla'nın gelmesini istemez, ama sonra tek başına olamayacağını anlar ve Leyla'yı da alır yanına. Leyla hazırdır zaten bu ikinci yolculuğa. Yavuz'un denizin karşısında, tüm Kordon'un gördüğü evine yol alırlar. Bakıcı kadını uzak bir yere alışverişe yollamıştır Yavuz. Doktor Hüseyin'in Canan'a verdiği anahtarla Leyla girer eve. Aşağıda bekleyen Canan ise Leyla'nın araması ile gelir. Yavuz ilk görüşte tanımıştır Şair Leyla'yı. Şiirden, kitaplardan, edebiyattan konuşur Yavuz'la Leyla. Yavuz'un çello hocası komşusu çello çalar. Sohbet, müzik ve an birbirinin içine işler. Leyla ve Yavuz sanki önceden tanışır gibidir. Canan da şaşırır duruma, sorgular. O gün sohbetle geçer, Yavuz bir gün daha sohbet etmek ister Leyla'yla. Randevulaşırlar. O akşam Leyla arkadaşlarıyla buluşmaya gider, giderken aşağıdan Yavuz'un evine bakar. Yarın ölüme gidecek olan Yavuz sakallarına çeki düzen veriyordur.

Ertesi gün gelir. Canan, Leyla ve Yavuz'un diyalogları, Leyla ile Canan'ın evden çıkışları, Yavuz'u görmesek de evinin denize bakan camından onların gidişini izlemesi, Leyla ile Canın'ın arkalarına dönüp bakarak hayatlarına geri dönmeleri... Yavuz'un ölüp ölmediğini bilmiyoruz filmin sonunda. Sonu seyirciye bırakılan, ancak görüntüleriyle, insanlarıyla, hikayeleriyle, şiirle, karakterleriyle an an yaşamı yansıtan bir filmin kalır aklımızda.

Neydi Emma'yı evinden çıkaran?

20. yüzyıl başındaki Amerika'ya gidelim. "Kadının doğal alanı evi olmalıdır, toplumsal yaşam değil" diyen Emma F. Langdon'ın nasıl militan bir sendikacıya dönüştüğünü okuyalım.

Müslime KARABATAK

19. yüzyılın sonlarında, ABD'nin Colorado eyaletine bağlı Cripple Creek bölgesi, altın madenleri nedeniyle, patronlar için bir cennet, işçiler içinse bir umut kapısı haline gelmişti. Pıtrak gibi her yeri saran madenlerle birlikte Amerika içinden ve dışından gelen göçmen işçilerin de sayısı artıyordu. İş için talep arttıkça ağızları daha da sulanan patronlar, 1894 yılında 8 saatlik iş gününü 10 saate çıkardı. Hem de hiç ücret artışı yapmadan... 8 saat çalışmak isteyenlerin günlük ücretinden 50 sent kesinti yapılacaktı.

Bunun üzerine madenciler, Western Federation of Miners'ın (WFM-Madencilerin Batı Federasyonu) öncülüğünde greve çıktı ve birçok madende üretimi durdurdu. Çalışan madenlerdeki işçiler ise ücretlerinin yüzde 10'unu destek için grevcilere verdi. Maden sahipleri, paralı güvenlik görevlileri tutarak, grev kırıcı işçileri madenlere sokmaya çalıştı. Ama grevciler onları maden kapılarında dinamitlerle karşıladı. Sonunda işçiler, günde 3 dolara 8 saat çalışma hakkını kazandı.

Gücünü giderek artıran WFM'nin o dönemki kurultaylarında neredeyse sosyalizm çağrısı yapılıyordu. The Miners Magazine (Madencilerin Dergisi) "Zenginliği yaratan işçi sınıfıysa, zenginlik üretenindir" sloganıyla çıkıyordu.

PATRONLAR İÇİN HER YOL MÜBAH!

Fakat işçilerin zaferinden birkaç yıl sonra, 1902'de Colorado'daki maden patronları yanlarına sendika düşmanı yeni valiyi, bankacı Jim Peabody ve General Sherman Bell'i de alarak WFM'yi ezmeye karar verdi. Maden kasabalarında sadece madenler değil evler, dükkanlar ve hatta hukuk, yani her şey patronlara aitti. Madencilere para yerine bu dükkanlarda geçerli senetler veriliyordu ki başka yerlere gidemesinler. Çıkarılan madeni patronların tuttuğu kişiler tartıyordu ve bu işin dürüstçe yapılıp yapılmadığını madenciler bilemiyordu. Ayrıca, halk ezici bir çoğunlukla 8 saatlik iş günü için oy verdiği halde bu hak tanınmıyordu. Sendika üyelerine baskı yapılıyordu.

Madenciler bu adaletsizliklere karşı 1903'te tekrar greve çıktı. Patronların bastırmak için her yolu denediği bu grevi tarihçiler, "işverenlerin en sistematik şekilde şiddet uyguladığı savaş" olarak nitelendiriyor. Sendika liderleri, aktivistleri, grevci işçiler, greve destek veren memurlar, gazeteciler gözaltına alınıp tutuklandı. Askerler tarafından 73 grevci madenci sürüldü, 30 kişi silahla öldürüldü.

Maden Sahipleri Derneği giderek acımasızlaşıyordu. Sendika yanlısı işçiler kara listeye alınıyor, iş verilmiyor, aileleriyle birlikte konutlarından sokağa atılıyorlardı. Market sahiplerine onlara yiyecek satılmaması için talimatl veriliyordu.

Baskılar sonucunda madencilerin grevi kırıldı. 1905 yılında işçilerin herhangi bir sendikaya üye olmayacağına dair imzaladıkları sözleşmeler (yellow dog) dayatıldı. Bu sözleşmelerde ev sahiplerinin de sendika sempatizanlarını kiracı olarak almayacağı da yazıyordu.

KADINLAR EVLERİNDEN ÇIKIYOR

Madenciler ve aileleri açlık ve ölümle sınanmıştı. Fakat bu zorlu süreç kadınları evlerinden çıkardı. Madencilerin Dergisi, "Sendikacılık ruhunun kadınların her bir dokusuna işlediğini" yazmıştı. Victor'da kadınlardan oluşan bir grup (Victor WFM Auxiliary) grevci madencilere, hapse atılanlara ve ailelerine destek olmak için çeşitli kampanyalar yürüttü. Düzenledikleri etkinliklerle fon toplayıp ihtiyacı olanlara ilettiler. Askerler toplantılarını basıyor, saldırıyordu ama kadınlar yapacaklarını bir şekilde yapıyordu.

'ÇOK DARBE ALDIK AMA HÂLÂ RİNGDEYİZ'

Victor'daki kadınlardan belki de en ünleneni, önceleri "kadınların yerinin evi olduğunu" düşünen Emma F. Langdon oldu. 1903'te eşi Charles Langdon ile birlikte Victor'a yerleşip Victor Daily Record gazetesinde çalışmaya başlamışlardı. Charles o dönemin gazetelerinin baskısı için kullanılan linotip operatörüydü, Emma da onun çırağı olarak çalışıyordu. Taşınalı çok olmamıştı ama kendilerini grev dalgasının içinde buldular. Onlar da Tipografi Sendikası'na üyeydi ve tüm baskılara rağmen işçi yanlısı haber yapmaya çalışıyorlardı. Askerler bir gece yarısı gazeteyi basıp yöneticisinden dizgiçişine herkesi gözaltına aldı.

O sırada evinde olan Emma, o gün gazetenin basılmasının çok önemli olduğunu düşünerek, çocuğunu komşusuna bırakıp terlikleriyle gazeteye koştu. Diğer iki çalışan da geldi ve kendilerini içerden gazeteye kilitleyerek gazeteyi hazırladılar. Sabah üçte hazır olan gazetenin manşetinde, "Çok darbe aldık ama hala ringdeyiz" yazıyordu. Kuryeler gazeteleri dağıtırken, Emma gazeteleri kaptığı gibi nezarethaneye koştu. Victor Daily Record'un o sabah çıkmayacağını zevkle anlatan polislerin eline birer gazete vererek çenelerini kapattı. Ertesi gün eşi ve diğer gazeteciler çıkana kadar diğer sayıyı da hazır etmişti Emma. Bu cesur ve çevik hareketi nedeniyle WFM tarafından kendisine onursal üyelik verildi.

Grev kaybedilince o da diğer sendikacılar ve grevciler gibi şehri terk etmek zorunda kaldı. 30 Kasım 1937'de hayatını kaybedene kadar Denver'de yaşadı. Emma'nın yeri, hiçbir zaman evi olmadı, hep sendikal faaliyetler yürüttü, gazetelerde yazdı. Cripple Creek Strike (Cripple Creek Grevi), İndustrial Wars of Colorado (Colorado'nun Sanayi Savaşları) ve Labors Greatest Conflicts (İşçi Sınıfının En Büyük Mücadeleleri) adli kitapları yazdı. Ayrıca Amerika Sosyalist Partisi'nin de örgütleyicilerindendi.

Askerler tarafından tutulan grevci işçiler

Victor Daily Record gazetesi çalışanları

Tüm kadınlara güvenceli iş ve emeklilik hakkı!

Feray YAĞMUR

Geçen sayımızda, yine orta sayfamızda yayınlanan, ‘Çalışan kadınların en az yarısı emekli olamayacak’ başlıklı yazımızı şöyle bitirmiştik: “Mevcut koşullarda bugün fiilen çalışma yaşamında olan kadınların en az yarısı için emeklilik uzak bir hayal. İşte tam da bu yüzden bu mevcut koşulların değişmesi gerekiyor. Nasıl bir değişikliğe ihtiyaç olduğu ise bir başka yazının konusu...”

İşte bu yazıda, nasıl bir değişikliğe ihtiyaç olduğunu ele alacağız.

Esasında en sağlıklı ve en kesin çözüm, herhangi bir koşul aranmaksızın, tüm yurttaşlara belli bir yaşa geldiklerinde bir yaşlılık aylığı bağlanmasıdır. Böylece çalışıp çalışmadıklarına, prim ödeyip ödemediklerine bakılmaksızın, belli bir yaşa gelen tüm kadınlar, ömürlerinin sonuna kadar düzenli bir gelire sahip olabilir. Emekliliğin herkes için koşulsuz bir vatandaşlık hakkı olması, uzak bir hayal ya da gerçek dışı bir ütopya değil.

RADİKAL BİR DEĞİŞİKLİK GEREKLİ

Türkiye’de 15 yaşından büyük yaklaşık 30 milyon kadın var. Bu kadınların yaklaşık 20 milyonu işgücünün (çalışma yaşamının) dışında. İşgücünün dışında olan 20 milyon kadından en az 15 milyonu için emeklilik imkânsız. Diğer 5 milyonun da en az yarısının bugünkü koşullarda emekli olması çok güç. İşgücünün içinde olan 10 milyon kadının 5 milyonu için de emeklilik, bir önceki yazımızda belirttiğimiz nedenlerden dolayı hayal. Sonuçta 30 milyonluk kadın nüfusunun 22,5 milyonu için emeklilik ya imkânsız ya da çok zor.

Bugün yürürlükte olan primli sistemi yani “Prim yoksa emeklilik hakkı yok” denklemi, her 4 kadından 3’ünü yani 22,5 milyon kadını emeklilik hakkından mahrum bırakıyor. O halde, radikal bir değişiklik gerekiyor.

EŞİTSİZLİK EMEKLİLİĞE DE YANSIYOR

Öte yandan kadın ve erkekler arasında büyük bir eşitsizlik de söz konusu. Türkiye’de her 10 erkekten 7’si çalışırken, her 10 kadından ise sadece 3’ü çalışıyor. Çalışan erkeklerde kayıt dışı istihdam oranı yüzde 28,8; çalışan kadınlarda ise yüzde 44,3. Görüldüğü gibi kadınlar ve erkekler arasında hem çalışma hem de kayıtlı çalışma bakımından çok büyük bir fark var.

Çalışma yaşamındaki bu büyük eşitsizlik emekliliğe de yansıyor. Her 5 emekliden 4’ünün erkek, 1’inin kadın olması bu durumun en somut göstergesi. İşte bu yüzden radikal bir değişiklik gerekiyor.

Bu eşitsizliklerin emeklilik hakkına yansımaması için tüm yurttaşları kapsayan, koşulsuz bir emeklilik hakkı gerekiyor. Bunu en çok, çalışma yaşamından dışlanan, çalışma yaşamına girdiğinde de sigortasız çalışma gereği ile karşı karşıya kalan kadınlar hak ediyor.

BEŞ ADIMDA KOLAYLAŞABİLİR

Sonuç olarak, prime endeksli mevcut emeklilik sisteminin karşısına “Herkese koşulsuz-şartsız emeklilik hakkı” talebi ile çıkmalıyız.

Bununla birlikte mevcut primli sistem içinde de kadınların emeklilik hakkına erişmelerini kolaylaştıracak adımlar atılması mümkün. Bu adımları beş başlık altında toplayabiliriz:

- Kadın istihdamının artırılması
- Nitelikli, güvenceli ve ücretli istihdam
- Kayıt dışı istihdamla mücadele
- Borçlanma hakkının genişletilmesi
- Emeklilik koşullarının kolaylaştırılması

1 KADIN İSTİHDAMININ ARTIRILMASI

MEVCUT primli sistemde emekli olmanın yolu çalışmaktan geçiyor. Ancak Türkiye’de her 10 kadından sadece 3’ü çalışıyor. Türkiye kadın istihdamında Avrupa sonuncusu. O halde atılması gereken en önemli adım kadın istihdamının artırılması. Kadın istihdamını artırmak içinse emekten yana ve eşitlik temelli kapsamlı politikalara ihtiyaç var.

Eğitim düzeyi artıkça istihdam oranı da artıyor. Kadınların genel eğitim ve mesleki eğitim düzeylerinin artırılması bu noktada büyük önem taşıyor.

Ancak eğitim de tek başına yetmiyor. İstihdam olanaklarını artıracak ve kadınların bu olanaklardan yararlanmasını sağlayacak ekonomi politikaları büyük önem taşıyor. İstihdamı sermayenin insafına terk eden ekonomi politikaları yerine kamusal istihdamın artırılması, kadın istihdamını da artıracak bir seçenek olarak orta yerde duruyor.

Kadın istihdamının önünde birçok engel var. Mevcut cinsiyetçi iş bölümü, kadın istihdamını, belli sektör ve işlere sıkıştırırken, kadın istihdamını sınırlıyor. Bu yüzden bu tabloyu değiştirecek uzun erimli politikalar uygulanmalı. Kadın istihdamının önündeki en büyük engellerden biri de ev işleri ve çocuk bakımı; 11 milyon kadın bu nedenlerle istihdama katılamıyor. O halde ücretsiz kreş hakkı başta olmak üzere bu engelleri kaldıracak eşitlikçi politikalara ihtiyaç var. Bunun yanı sıra “Kadının yeri evidir” bakış açısını değiştirmek, kadınların istihdamının önündeki toplumsal engelleri de kaldırmak gerekiyor.

2 NİTELİKLİ, GÜVENCELİ VE ÜCRETLİ İSTİHDAM

İSTİHDAMIN artırılması, kadınların emeklilik hakkına erişebilmeleri bakımından önemli. Ancak en az bunun kadar önemli olan bir başka husus da istihdamın türü ve niteliği.

Kendi hesabına çalışan kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı yüzde 83; ücretsiz aile işçisi kadınlarda ise yüzde 92. Dolayısıyla bu istihdam türleri, kadınları kayıt dışılığa mahkûm ederken, emeklilik hakkından da yoksun bırakıyor.

Ücretli çalışan kadınlarda ise kayıt dışı istihdam yüzde 20. Bir başka deyişle ücretli istihdam (işçilik, memurluk), diğer istihdam türlerine göre emeklilik hakkına ulaşmak bakımından daha avantajlı. Tam da bu noktada kadınların ücretli istihdam olanaklarına erişmesi büyük önem kazanıyor. Bununla birlikte ücretli istihdamın güvenceli, sürekli ve nitelikli olması gerekiyor. Aksi takdirde kadınların çalışma yaşamı kesintilerle dolu oluyor ve emeklilik için gereken prim gün sayısını tamamlamak zorlaşıyor.

Ağır çalışma koşulları ve düşük ücretler de kadınları çalışma yaşamının dışına itiyor. Bu çerçevede çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş güvencesinin sağlanması ve ücret düzeylerinin yükseltilmesi gerekiyor. Çalışma yasalarının çalışanlar lehine değiştirilmesinin yanı sıra sendikal örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılması; böylece kadınların sendikalarda örgütlenerek daha iyi haklar elde edebilmesi elzem bir ihtiyaç olarak önümüzde duruyor.

3 KAYIT DIŞI İSTİHDAM İLE MÜCADELE

TÜRKİYE’de yaklaşık 1 milyon kadın işçi, sigortasız çalıştırılıyor. Patronlar, 1 milyon kadın işçinin emeklilik hakkını çalıyor.

Sigortasız istihdama ilişkin denetimler son derece yetersiz, cezalar caydırıcılıktan uzak. Bir bütün olarak sigortasız işçi istihdamına karşı etkin ve sonuç alıcı bir mücadele yürütülmesi gerekiyor. Kayıt dışı çalıştırılan kadın işçilerin, geçmişe dönük dava açarak, yatırılmayan primlerini talep etmesinin önündeki engellerin de (hak talep edebilmek için 5 yıllık süre kısıtlaması, ispat zorluğu, dava masrafı vb.) kaldırılmasına ihtiyaç var. Kendi hesabına çalışan kadınlar, kendi sigorta primini ödemekle yükümlü. Ancak kendi hesabına çalışan 612 bin kadın kayıt dışı. Bu kadınların büyük çoğunluğu küçük esnaf, çiftçi ya da işportacı ve düşük gelir elde edebildikleri için sigorta primlerini istese de ödeyemiyor. Bu nedenle, maddi olanaksızlıklar nedeniyle primini ödeyemeyen kendi hesabına çalışan kadınları, kayıtlı istihdamın içine çekecek politikalar gerekiyor.

Patronlara sayısız teşvik ve desteğin verildiği bir ülkede yoksul kadın esnaflara, çiftçilere, işportacılara da devlet desteğinin verilmesinin, primlerini ödemelerine devlet katkısı yapılmasının önünde hiçbir engel yok.

Benzer bir durum, 2 milyon kayıt dışı ücretsiz aile işçisi kadın için de geçerli. Büyük çoğunluğu haneye ait tarlada çalışan ancak ücret elde etmeyen bu kadınların, isteğe bağlı sigortalılık yaptırıp primini ödemesi neredeyse imkânsız. O halde yine devletin elini taşın altına sokmasına ihtiyaç var.

4 BORÇLANMA HAKKININ GENİŞLETİLMESİ

KADIN istihdamının artırılması ve kayıt dışı çalıştırılan kadınların kayıt altına alınması çok önemli ancak tek başına yeterli değil. Çünkü emeklilik için prim gün sayısını tamamlama şartı aranıyor.

Bunun için de sigorta primlerinin düzenli yatmaya başlaması kadar sigortasız çalışılan geçmiş yılların da telafi edilmesi gerekiyor. Bu noktada borçlanma (sigortasız döneme ilişkin primlerin borçlanılarak yatırılması) devreye giriyor.

Kadınlar için doğum borçlanması hakkı mevcut ama bu hak sadece sigorta girişinden sonraki doğumları kapsıyor. Acilen yasal değişikliğe gidilerek sigorta girişinden önceki doğumlar için de borçlanma hakkı getirilmeli! Ancak bu da yetmiyor. Özellikle kendi hesabına çalışan ve ücretsiz aile işçisi kadınlara, sigortasız çalıştıkları tüm dönemleri uygun koşullarda borçlanabilecekleri yeni bir hakkın tanınması acil ve elzem bir ihtiyaç.

EMEKLİLİK KOŞULLARININ KOLAYLAŞTIRILMASI

9 Eylül 1999’dan önce kadın işçiler için emeklilikte bir yaş koşulu aranmıyor, kadın işçiler 20 yıl sigortalılık süresi ve 5 bin gün prim ödeyerek emekli olabiliyordu. 1999 yılında yapılan değişiklik ile kadın işçiler için prim gün sayısı 7 bine yükseltilirken, emekli olmak için 58 yaş koşulu getirildi. 2006’da yapılan ve 1 Mayıs 2008’de yürürlüğe giren değişiklik ile prim gün sayısı 7 bin 200 güne yükseltilirken, emeklilik yaşı kademeli olarak 65’e çıkarıldı.

Benzer biçimde kendi hesabına çalışanlar (4-b’liler) ve kamu çalışanları (4-c’liler) için de emeklilik koşulları ağırlaştırıldı. Örneğin kendi hesabına çalışan kadınlar için prim gün sayısı 7 bin 200 günden 9 bin güne çıkarılırken, emeklilik yaşı da önce 58’e, sonra kademeli olarak 65’e yükseltildi.

Öte yandan kolaylaştırılmış emeklilik seçenekleri de zorlaştırıldı. Kısmi emekli aylığı almaya olanak sağlayan 15 yıl-3.600 gün koşulu, 25 yıl-4.500 güne çıkarıldı.

Sonuç olarak emekli olmak için gereken prim gün sayısı artırılırken, emeklilik yaşı yükseltildi. Böylece kadınların emekli olmaları çok daha zor hale getirildi. Emeklilik koşullarının gözden geçirilmesi, ülke gerçekleri ışığında kadınların emeklilik koşullarının hafifletilmesi ve alternatif kolaylaştırılmış emeklilik seçeneklerinin devreye sokulması gerekiyor. Aksi takdirde milyonlarca kadın için emeklilik uzak bir hayal olmaya devam edecek.

İşe giriş çıkış saatlerinde bir plazanın önünden geçtiniz mi hiç?

Göksu ERSOY / Hülya ZENGİ
İstanbul

Plaza dünyasının iş, ev, eş, çocuklar, arkadaşlar ve kendi istekleri arasında sıkışmış, ordan oraya koşturan, elinde ve kafasında devamlı yapılacaklar listesi olan kadınları... Öğle tatillerini kısa süreli yemek ile geçiştirir, kalan zamana evin ihtiyaçlarını, çocuğun okulunu, doktor randevusunu sıkıştırır.

Bir işyerini değil de sanki bir podyum ve podyumda boy gösteren mankenleri izleriz adeta. Şıklık yarışı bir yana, sanki dünyanın bütün dertlerinden arınmış, hiçbir sorunu yokmuş gibi görünürler gözümüze. Hele o koca koca camlı binalarda çalışmak... Oh ne güzel, deriz, bütün İstanbul ayaklarının altında, bir elleri gökte bir elleri yerde!..

Geçtiğimiz hafta sonu, 'plaza çalışanları' ile katıldığım bir etkinlikte, işin aslının öyle göründüğü gibi olmadığını öğrendim. Koca koca, camlı binalarda aslında pencereye de, güneşe de hasret çalışan 'plaza çalışanlarının' gerçek dünyasını kendilerinden dinleyelim:

KONFORLU KLİMA VE ASANSÖR SAVAŞLARI!

"Yaklaşık 13 yıldır, İstanbul'un en merkezi yerinde, kocaman camlı plazalarda çalışmaktayım. Çalıştığımız mekanlar gayet kaliteli, nitelikli malzemelerle donatılmış, ısısal konfor ve havalandırma klimalarla ve otomatik derecelerle ile sağlanan, çay ve kahvenin daima hazır olduğu konforlu alanlar.

Ancak gün boyu klimatik ortamda olduğumuzdan sık sık baş ağrısı, burun tıkanıklığı, uzun süreli oturarak çalışıldığından sırt, boyun ağrıları ile başbaşayız. Üstelik ofis ortamında devamlı bir ısı savaşı vardır. Kimisi üşür, kimisi terler, kimisi klima bana esiyor der, kimisi havasız der. Hatta bu tartışmalar üşüyen kişilere pekmez yemesi, içlik giymesi gibi tavsiyelere dönüşür:) Kadın çalışanların dolabında şal, hırka her daim yer alır.

Asansör kuyrukları hep zaman kaybıdır; bina içine girmek, binadan çıkmak veya bina içinde yer değiştirmek için asansörlerin önünde dakikalarca beklenir.

ŞIK, BAKIMLI, BORÇLU!

Masa altları ayakkabı kutuları ile doludur. Sabah servise, otobüse, metroya yetişme koşturmasından spor ya da düz taban ayakkabı giyilir, ofiste hemen boyalı, topuklu, şık ayakkabılara geçiş yapılır. Haftasonu 'o' ayakkabı hep gerekir, ama evde değil ofistedir.

Yukarıda belirttiğim hem kadın hem erkek çalışanların maruz kaldığı genel problemler. Ben özellikle kadın çalışanların sorunlarını dile getirmek istiyorum. Kadınların özel olarak yaşadığı problemler, ister fabrikada ister plazada çalışsın her yerde aynı.

İş, ev, eş, çocuklar, arkadaşlar ve kendi istekleri arasında sıkışmış, ordan oraya koşturan, elinde ve kafasında devamlı yapılacaklar listesi olan kadınlar...

Plaza dünyasında kadınlar şık, bakımlı olmalıdır. Kıyafet, çanta, ayakkabı uyumu sağlanmalıdır. Saçlar fönlü, tırnaklar ojeli. Dış görünüşe önem vermeyen birey olsanız bile bir süre sonra mahalle baskısına yenik düşersiniz. Yavaş yavaş ucundan plaza dünyasındaki diğer kadınlara uyum sağlamaya başlarsınız. Bu kısım hem kendiniz hem aileniz için çok tehlikeli olabilir. O pırıltılı ürünlere kapılmamanız, gerçekten gerekli eşyaları belirlemeniz ve ona göre bütçe yapmak çok önemlidir. Ay sonunda kredi kartına baktığınızda kazandığınız maaşın büyük bir kısmının giyim, bakım harcamaları olduğu görüp, "Ben niye çalışıyorum ki?" sorusunu sorar hale gelebilirsiniz. Bu soru ile "Çalışmak için harcamalı, harcamak için çalışmalı" kısır döngüsü ile baş başa kalınabilir.

1 SAATE NELER SIĞDIRILABİLİR?

Ayrıca bakımlı olmak, paranın yanında zaman da ister. Bu zamanı nerden alıcaz? Evde bekleyen çocuklar, yapılacak ev işleri, haftasonu etkinlikleri, okunacak kitaplar, dergiler, sosyal medya takipleri, hobilerimiz (bu yoğunlukta varsa tabii), uykumuz... Zamanımızı çok etkin bir şekilde kullanmamız gerekiyor. Örneğin 1 saatlik öğlen araları. Aslında bu ara yemek yememiz için verilen molalardır ama biz plaza kadınları bakın bu 1 saatte neler yapıyoruz?

Plaza dünyasında kadınlar genelde öğle tatillerini 10-20 dakikalık kısa süreli bir yemek ile geçiştirir, geri kalan zamanı evin ihtiyaçları için markette ya da kendisinin ve çocukların eksiklerini tamamlamak için yakın bir AVM'de harcar.

Çocuğun okulu çalışılan yere yakın bir lokasyonda ise öğretmeni ile görüşme, doktor randevusunu sıkıştırma...

Sosyalleşmek için de bulunmaz bir fırsattır 1 saatlik öğle araları. Arkadaşlarla sohbet edilerek geçirilen,

bir tabak salataya 30 TL, 1 kahveye 10 TL verilen yemekler... Hiçbir zaman spora vakit ayrılamadığı için güneş ışığı almak, rüzgarı hissetmek için açık havada yürüyüş imkanı verir bu 1 saatlik mola... Arkadaşınla çıksan, yürüyüş yapmadığın için vicdan azabı çekersin, yürüyüşe çıksan, market alışverişi kalır. Hem markete gidip hem yürüyüş yapsan bu sefer aç kalırsın... Zordur o 1 saati hakkıyla değerlendirmek...

YARIM YAPTIKÇA MUTSUZ OLMAK

Nefes alamayacak kadar boğazımıza çökülmüş haldeyiz. Sıkıştığımız yerden bir çıkış noktası arıyoruz. Okuyoruz, araştırıyoruz, sosyal medyayı takip ediyoruz. Yalnız olmadığımızı görmek ya da çözüm bulmak istiyoruz.

Instagramda takip edilen muhteşem anneler... Çocuklarına organik, vitaminli ürünlerle onlarca çeşit yemek yapan, onlarla devamlı oyunlar oynayan, çocukların kılıf kıyafetini moda ürünleri ile tamamlayan bakımlı, şık, şahane anneler... Sizi bilmiyorum ama zaten içimde bitmeyen "eksik anne" duygusu varken bu "mükemmel görünen anneler" bende bu duyguyu derinleştiriyor maaalesef. Bu yüzden sosyal medyada takiplerimizi bile akıllıca seçmek gerekiyor. Kendini daha kötü hissettiren değil, yalnız olmadığını gösteren, bize "iyi gelen" kaynakları seçmemiz gerekiyor.

O ÇOK MODERN HAYATLAR!

Yapılacakların listesinin bitmemesi, yetişememek, her şeyi yarım yamalak yapmak, yarım yaptıkça mutsuz olmak, arkadaşlara vakit ayıramamak, kendin için bir vakit aralığı yaratamamak, çocuklara karşı kendini hep eksik, yanlış hissetmek... Üstelik iş baskısına, kalınan mesailere, varsa evdeki yardımcı kadına ya da eşe karşı verdiğin savaşları detaylandırmıyorum bile...

Tüm bu sorumluluklar üzerimize yükleniyor ve biz de kabul ediyoruz. Görkemli plazalarda "o çok modern hayatları" yaşarken bile kafamızda var olan sınırları kaldıramıyoruz. Bu sorumluluk da "benim değil" veya "sadece bana ait değil" diyemiyoruz, "akşam veya hafta sonu dışarı çıkıp, arkadaşlarımla özgürce vakit geçirmek istiyorum" diyemiyoruz. Dediğimizde ya vicdanımızın sesi ile (çocuklarımızdan vakit çalıyoruz ya!!!) ya da çevremizin "Ama sen iki çocuklu annesin, ne işin var sokaklarda" tepkisiyle karşılaşıyoruz.

Kısaca bize yüklenilen sorumluluklarla plazalarda sunulan hayatı bir arada yürütmek hem fiziken hem ruhen çok zor. Çözüm mü? Kendimize kaçış yerleri aramalıyız, sorunlarımızı ve sorumluluklarımızı paylaşmalıyız, kafamızın içini rahatlatacak bizi mutlu edecek alanlar yaratmalıyız. Biz kadınlar hem kendi dünyamızı, hem hepimizin yaşadığı dünyayı değiştirebilecek, güzelleştirecek kadar güçlüyüz.

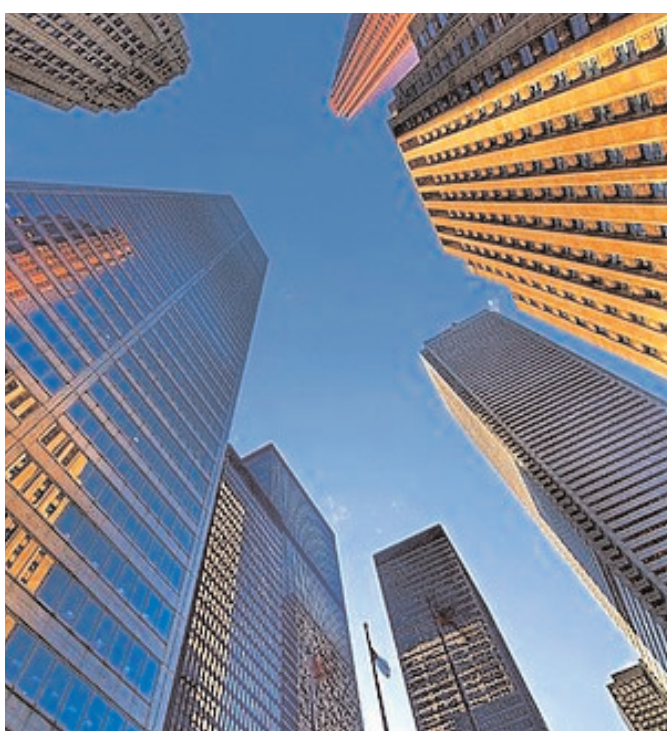

Kadroyu beklerken...

Geçen seneden beri konuştuğumuz taşeron işçilere kadro verileceği meselesi son günlerde yeniden gündemimizde. Arkadaşlarımızla sık sık bu konuyu konuşuyoruz. Sizlere biraz bu konuşmalarımızdan, taşeron işçiler olarak bizim için çok önemli olan bu meseleye ilişkin düşüncelerimizden bahsedeceğiz.

Hepimiz biraz tedirginiz açıkçası. Herkes ocak ayını sabırsızlıkla bekliyor. Bir taraftan da bu kadro meselesi arkadaşlarımızla mevcut sorunlarımızı konuşmamızı sağladı. Devlet yetkilileri "kadro verilecek" diye ortaya bir şey attı ama bize ne getirecek, bizden ne götürecek, kimse bir şey bilmiyor. Herkes birbirine soruyor. Çalışma Bakanı "kadro" dedi, sonrasında "hastane ile sözleşme imzalanacak" dediler. İşten ayrılmak isteyen arkadaşlar yılbaşını bekliyor bu yüzden.

"Hastane personeli olmak kendimizi daha güvende hissettirir" dedi bir arkadaşımız. Maaşlarımızın belli bir günde yatması, izinlerimizi zamanında kullanmak ya da döner sermayeden bize de pay verilecek söylentileri sevindirici ama sadece "eski çalışan personele kadro verilecek" diye konuşulması, "2015'ten sonra girenler aynı haktan yararlanamayacak" denilmesi, bizleri huzursuz ediyor.

İZİNLERİMİZ HEP YANDI

Bir kadın arkadaşımız da "Şimdiki müdürümüzün yanına gidip de derdimizi anlatamıyoruz" dedi. Kadın olarak yaşadığımız sorunları bırakın da işimizle ilgili bir şey bile soramıyoruz. Derdimizi anlatacak kimse yok, bulsak da çözüm üretecek kimse yok.

Gece vardiyasında çalışan bir arkadaşım üç aydır izin kullanmadan çalıştığını söyledi. "İzinleriniz biriksin, eleman olunca izin kullandırırız" dediler. Ama izinlerimizin hepsi yandı. Ben bir kadın olarak gece çalışmak istemiyorum ama sırf şirketle ters düşmemek için geliyorum gece vardiyasına. Ne servis var ne bir şey! Evimize geç gitmemek için erken değişim yapıyoruz. Böylece de gece uzun saatler çalışıyoruz. Ankara Hastanesi'nde zaten kim kime dum duma!

ÜCRETLER ARTACAK MI? ANGARYA BİTECEK Mİ?

Geçen gün şeflerden biri "Yakında bizi ararsınız, sizi kimse savunmaz kadro gelince" demiş. Sanki bizim uğradığımız haksızlığa çözüm bulabiliyormuş gibi bir de taşeron firmayı bize iyi göstermeye çalışıyorlar. Taşeron işçilik zor ve insanı çok yıpratıyor. Bir arkadaşım "Ben şirkete hiçbir zaman güvenmiyorum, hiçbir zaman bizim yanımızda olmadı" dedi. Çalıştığın bölümde uyumlu olursan çalışırsın, yoksa şikayet edilirsin; daha kötü yerlere verirler seni, cezalandırırlar. Bu yüzden her şeye "Eyvallah" diyoruz.

Kadro gelince en çok merak edilen şey "Maaşlarımız artacak mı?" Bir arkadaşımız "Aynı şekilde devam edecekse ha kadrolu ha şirket farketmez" dedi. Bir başka arkadaş da "Kadroyu ne yapayım zorunluluktan yaptığım işleri yapmaya devam edeceksem, özel işlerimi yaparken sesimi çıkarmayacaksam. Niye biz hep alttan almak zorundayız! Hep temizlik personeli haksız bulunur. Kendini savunmaya kalktığında kavgacıya çıkar adın" diye sitem etti.

BU SON ŞANSLARI

Taşeronda çalışmak tam bir kölelik. Size sayfalar dolusu sorun yazabilirim. Ama yılbaşını dört gözle bekliyoruz hastane personeli olarak. Arkadaşlardan birinin dediği gibi, "Bu onların son şansı artık, bunu da yapmazsa çok oy kaybeder."

İnşallah güzel haberlerle birlikte oluruz, umudumuz hiç solmasın.

Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden
Temizlik İşçileri

MOĞOLİSTAN'DAN İSTANBUL'A

Ekmek peşinde

Hasret KANAT
Kağıthane / İstanbul

Dünya üzerinde her yıl milyonlarca kez yaşanan göç hikayelerini tetikleyen nedenlerle, Moğolistan'dan İstanbul'a gelen genç bir kadın olan Nuya'nın göç hikayesini tetikleyen sebepler aynı: İşsizlik, yoksulluk...

Altı yıl önce, 22 yaşındayken gelmiş Nuya, iki kız kardeşiyle birlikte, Çağlayan'da tekstil atölyelerinde çalışmaya başlamış. "Benim gibi yüzlerce Moğolistanlı burada yaşamaya çalışıyor. Memlekette yoksulluk çekerken burada da çekiyoruz" diye durumunu özetleyen Nuya, önceleri bomboş bir evde yaşamış iki kız kardeşiyle. Yatacak yatakları, oturacakları koltukları aylar sonra alabilmişler.

Tekstil atölyelerinde işe ilk başladığında haftalık elli lira alıyormuş. Hem çaresizlik, hem dil sorunu ucuza çalışmak zorunda bırakmış onları. Daha sonra bu ücretin çok düşük olduğunu fark edince daha iyi haftalık veren bir yer bulana kadar sürekli iş değiştirmişler. Hem çalıştıkları atölyelerde, hem oturdukları mahallede tacize uğradıkları olmuş. "Kadınların hayatı evde de, sokakta da, işyerinde de hep zor" diyor Nuya. Kısa bir süre önce çalıştığı atölyeden, diğer işçilere oranla daha ucuza çalıştırılıyorken, haftalık ücreti de düzensiz verilince çıkmak zorunda kalmış.

Nuya bir yıl önce bir Türk ile evlenmiş. Bugün iki kız kardeşi ve eşiyle birlikte 900 lira kira ödedikleri 1+1 bir evde yaşıyor. Zaman zaman eşinin kıskançlıklarına, baskı ve şiddetine maruz kaldığını anlatıyor. "İşe giderken o götürüyor, akşam işten çıkınca o alıyor. Eve az geç kaldığım zaman kavga çıkıyor."

Göçmen mahallesi olan bu semtte sadece Moğolistanlılar değil, Suriyeliler de yaşıyor. Kendileri gibi yaşama tutunmaya çalışıyor, zorluk çekiyorlar. Nuya'nın neler düşündüğünü merak ediyoruz bu konuda. "Atölyelerde Suriyeli erkekler var ama Suriyeli kadınların çalıştığını hiç görmedim. Sokakta da tek başına görmüyorum. Onlar buraya sanki bizden daha çabuk alıştı. Biz burada yaşayanlara göre hala yabancıyız" diyor Nuya. Yabancı bir ülkeye uyum sağlamaya, ekmeğini kazanmaya, hayata tutunmaya uğraşırken, ayrıştırmanın, ötekileştirmenin, kadın düşmanlığının derinleştiği memleketin bugünkü ikliminde bu duyguyu yaşamak zorunda kalıyor göçmen kadınlar.

DİRENİŞTEKİ ARKADAŞ KİTABEVİ İŞÇİLERİNİN TALEPLERİ:

'Atılanlar geri alınsın, sözleşme imzalansın'

AVM işçileri toplumun belki de en zor şartlarda, en az paraya çalışan tabakası. Bu düzene karşı koyabilmenin herkesin elinde olduğunu düşünerek, biz de Arkadaş Kitabevi işçileri olarak anayasal hakkımızı kullandık, örgütlendik ve sendikalı olduk. 40 yıl sonra sektördeki ilk sendikal örgütlenme olan örgütlenmemizle birlikte sendikanın yetki alabilmesi için yeterli sayıya ulaştık.

Fakat işverenimiz bunu kabullenemeyerek sendika yetkisine itiraz davası açtı. Bu itiraz davasıyla durmayarak, altı ayını doldurmayan birçok işçiyi işten attı. Altı ay dolmadan bir işçinin herhangi bir dava açabilme yetkisi olmuyor maalesef. Bizim aleyhimizde ilk stratejisi bu oldu, daha sonradan ise kıdemli işçileri bir bahane bularak işten atması gerekiyordu. Çünkü sendikalı olan kıdemli işçiyi sebepsiz yere işten çıkarmak büyük bir suçtur. Bu yüzden kıdemli arkadaşlarımızı alelade, asılsız sebepler göstererek işten çıkarmaya başladı.

'Personel kartı' meselesi bu dönemde ortaya çıktı. Personel kartlarımızı eşimize, dostumuza, yakınlarımıza kullanmamızda daha önce bir sakınca görülmüyordu, fakat işveren bunu sebep göstererek sendikalı olan birçok arkadaşımızı işten çıkardı.Üstelik "zimmete para geçirme" gibi ağır sebeplerle, insanların sicillerine işleyecek şekilde yapıldı. Bu uygulama yıllardan beri devam eden bir uygulama olup, sendikal örgütlenmeyi yok etmek amacıyla suç haline getirildi. Böyle bir karşılık, bizim gibi emeğinin hakkını vermiş çalışanlara yapılan korkunç bir iftiradır. Bu iftiraların son bulması için hukuksal işlemler hala devam etmektedir.

Personel kart mevzusunun dışında işveren, bir sebep bulup işten çıkaramadığı çalışanlara çeşitli yollarla mobbing uygulamış ve hala uygulamaya devam etmektedir. Çalışanların kullandığı sistemlere erişimleri kısıtlanmış, bu insanlar yıllardır çalıştıkları işyerinde itibarsızlaştırılmaya çalışılmıştır. Birçok işçi bu baskılara dayanamayarak, huzursuz çalışma ortamı, yöneticilerin anlamsız tavırları nedeniyle işten istifa etmişlerdir. İşten çıkarılan arkadaşlarımızın bazıları yeni bir işe girdiklerinde işveren onların bu işyerinden atılmasını sağlamıştır.

TALEPLERİMİZ AÇIK

İşkoluna ve çoğunluğa yapılan itiraz davaları sürerken, birçok işçi işten çıkarıldıktan sonra bile işveren, haksız yere işten atma tutumunu sendikalı olmayan, sendikalı olan kişilerle yakınlık kuran kişilere de göstermektedir. Altı ayı dolmadan sendikalı olmayan işçileri, sırf sendikalı olmasınlar, sendikalı olsalar bile dava açamasınlar diye işten atmaktadır.

Süreç içerisinde işveren birçok asılsız iddiada bulunarak söylenti yaymış, dezenformasyon yaratabilmek işçilerin kişisel hayatlarıyla ilgili detayları derinlemesine araştırmış, tehdit ve iftiralarla hepsini kullanmış ve hala kullanmaya devam etmektedir. Bu haksız uygulamaya dayanamayan sendikalı Arkadaş Kitabevi işçileri olarak sesimizi duyurmak istedik ve 6 Kasım'dan 11 Kasım'a kadar sendikamızla birlikte Arkadaş Kitabevi Atlantis Şubesinin önünde nöbet tuttuk. 11 Kasım'da ise süreci anlatan bir basın açıklamasıyla nöbetimize son verdik. Bu süreç boyunca birçok dernek ve kuruluştan yardım aldık. Bize yardımcı olan, derdimizi dinleyen, bizi hiç yalnız bırakmayan o güzel insanlara ne kadar teşekkür etsek azdır.

Sonuç olarak; Arkadaş Kitabevi işverenine taleplerimiz açık ve makuldür. İşten haksız yere atılan veya istifa ettirilen işçiler geri alınsın. İşveren anayasal haklara saygı duyarak sendikayı kabul etsin. Hakkaniyetli toplu iş sözleşmesi masası kurulsun!

Eyvah grip mi oluyorum?

Uzm. Dr. Senem ASLAN

Ve yine geldi çattı kış ayları... Okullar açıldı, memleketten dönüldü, tatiller bitti, soğuklar arttı ve herkes kapalı alanlara kapandı. Yaz aylarını nispeten daha sakin geçiren sağlık kurumları burnu tıkanan, sümüğü akanlarla dolup taşıyor.

Geçtiğimiz 10 yıl boyunca tüm dünyayı savurup geçen, yok tavuğu, yok domuzu, yok insanı bir çok tipi olan ve bir grup insanı kırıp geçiren şu grip ne ola ki?

Grip, influenza virüsünün, solunum yoluna yerleşerek, burada çoğalıp hastalığa neden olan, hastanın hapşırması ya da öksürmesi sonucu başkalarına geçen, bulaşıcı bir hastalıktır. Virüs, vücuda girdikten 1-2 gün sonra hastalığın belirtileri görülmeye başlar. Yerleştiği yerde çoğalmaya başlar, daha sonra başka yerlere de yayılarak bütün vücudu etkiler.

Grip, her yıl bir çok insanın ölümüne bile yol açabilen ciddi bir hastalıktır. Yılın bir iki ayı mutlaka salgın olarak ortaya çıkar. Her yüz kişiden en az 10'u bu hastalığa yakalanmaktadır. Sağlıklı kişilerde 10 gün içinde iyileşen bu hastalık, bağışıklık sistemi zayıf ya da hasta olanlar için çok tehlikeli olabilir.

ÜŞÜTME GRİBİN NEDENİ DEĞİLDİR

Çok kolay ve hızlı bulaşan bir enfeksiyondur. Kişi hapşırdığında ya da öksürdüğünde virüs, su damlacıkları halinde havada yayılır. Aynı ortamda bulunan kişilerin bu havayı solumasıyla virüs burundan solunum yollarına girer ve buraya yerleşir. Böylece sağlıklı kişi de bu enfeksiyonla tanışmış olur. Bu virüsün az bir miktarı bile gribe yol açabilir. Vücuda girdikten sonra ortalama iki gün kuluçka süresi vardır. Bu süre kısa olduğundan çok çabuk yayılır. İşte tam da bu sebeple evde bir kişi hastalanırsa, özellikle çocuklar ve düşkün hasta ve yaşlılar bu virüsle karşı karşıya gelir, hızlı bulaşma ile onlar da hastalanır. Yani toplumda sanılanın aksine 'üşütme' bu hastalığın nedeni değildir.

HALSİZLİK, AĞRI, ATEŞ...

Virüs, vücuda girdikten yaklaşık iki gün sonra belirtileri ortaya çıkar. Kişi, aşırı derecede halsizdir. Grip geçtikten sonra bile bir kaç hafta bu halsizlik devam eder. Ateş 38-39 dereceye yükselmiştir ve titreme görülür. Bunlara genellikle sürekli baş ve karın ağrısı eşlik etmektedir. Hastanın günlük işlerini etkileyecek düzeydedir. Kuru bir öksürük görülür. Bunların dışında, eklem ve boğaz ağrıları, iştahsızlık, burun akıntısı, hapşırma, baş dönmesi de görülebilir. Çocuklarda bu duruma kusma ve ishal eşlik edebilir. Bu belirtiler, görülmeye başlandıktan yaklaşık 7-8 gün sonra azalır ve ortadan kalkar.

İYİ BESLENMEK VE DİNLENMEK ŞART

Gribin kesin bir tedavisi yoktur; virüsün neden olduğu bulguları ortadan kaldırmaya yönelik tedavi uygulanır. Tedaviye belirtiler ortaya çıktıktan hemen sonra başlanması çok önemlidir. Böylece belirtiler şiddetlenmeden ortadan kaldırılabilir ve hastalığın süresi kısalır. Bu zaman içinde, beslenmeye biraz daha fazla dikkat etmek gerekir. Grip hastalarının mutlaka dinlenmesi gerekir. Bol sulu besinlerle beslenmek iyileşmeyi hızlandırır.

Toplumda antibiyotik kullanımının gribi iyileştirdiği düşüncesi vardır. Bu çok yanlıştır çünkü antibiyotikler virüse etki etmez. Ayrıca sıklıkla antibiyotik kullanmak, bakterilerin direnç kazanmasına neden olur.

AŞI YAPTIRIN!

GRİBE yakalandığınızda kendi sağlığınız ve toplum sağlığı için bazı şeylere dikkat etmelisiniz;

- **İşinize birkaç gün ara vermeniz, istirahat etmeniz, öpüşmekten uzak durmanız gerekir.**
- **Sık sık elinizi sabunlayın ve başkalarının eşyalarıyla temas etmekten kaçının.**
- **Mecbur kalmadıkça, toplum içinde kalabalık yerlerde bulunmamaya özen gösterin. Özellikle bebek, çocuk gebe ve yaşlılardan uzak durun. Kreşler, okullar, acil servis koridorları grip ve diğer enfeksiyon hastalıklarının bulaşması için çok uygun alanlardır. Hastalandığınızda bu alanlardan uzak durun.**
- **Yattığınız odayı her sabah havalandırın.**
- **Temiz ve sağlıklı gıda tüketmeye bol su içmeye gayret edin.**
- **Veee her yıl bir önceki senenin parainfluenza virüsünden elde edilen grip aşınızı eylül-ekim aylarında mutlaka yaptırın. Bu aşı gribe yakalanmanızı önler, önleyemezse de hafif geçirmenizi sağlar.**

Biz veliler ayaklansak, bu sistemi değiştirmezler mi?

Gözde TEKİN
Kocaeli

Eğitim sisteminde yapılan değişiklikler öğrenciler ve velilerinin, en çok da annelerinin en önemli gündemi. Üstelik bu mesele sadece hükümete muhalif olanlar değil AKP'ye oy verenler tarafından da tartışılıyor.

Kocaeli Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği'nin çalışmaları sırasında tanıştığımız AKP'li bir kadının evindeki akşam buluşması sırasında yaptığımız sohbet de bu düşüncemizi doğrular nitelikteydi.

Bir araya geldiğimiz kadınların çocukları aynı sınıfta olduğundan söz dönüp dolaşıp eğitime geliyor. Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz'ın hemen o gün "bir çok velinin yeni sistemden memnun olduğu" yönündeki açıklamalarını hatırlatıyorum. Kadınların tamamı ise yeni sistemin ne olduğunu anlayamadıklarını söylüyor. "Takip etmeye çalışıyoruz, ama bizim çocuklar sınava girene kadar bu iki yılda kim bilir daha neler değişecek" diyorlar. Adrese dayalı yerleştirme sisteminde çok fazla haksızlık olabileceğini düşünüyor iki çocuk annesi Ebru ve soruyor: "Mesela biz veliler ayaklansak, ses çıkarsak bunu değiştirmezler mi?"

ÇOCUĞUMUN HAYATINI YAKMIŞIM MEĞER!

Eğitim konusunda en dertli olan Kader abla. "Nasıl bir eğitim sistemi olmalı?" sorusuna ilk o yanıt veriyor: "Eşit olmalı!" Kader abla, burka (çarşaf) giyen, kendi arkadaş çevresi dışında başka çevrelere girmeyen bir kadın. Geçtiğimiz yıl iki çocuğunu da imam hatibe göndermişti. Hatta etrafındaki pek çok kadına "Çocuklarınızı imam hatibe gönderin" diye salık veriyordu. Fakat bu yıl büyük kızını imam hatipten aldı. "Ne oldu da vazgeçtin imam hatipten?" diye sorunca "Çocuğumun ahlakı bozulmasın, benden uzaklaşmasın diye, evime en yakın imam hatibe gönderdim. Sonra fark ettim ki ne kadar başarısız çocuk varsa hepsini imam hatiplere koymuşlar. Din dersleri çok ağır. Çocuğum ilk kez bir sınavdan 60 aldı, ben de gittim müdürle konuşmaya. 'Çocuğunuz çok iyi. Bu sınavdan 60 alan yok!' dediler. İşte o an anladım, çocuğumun hayatını yakmışım meğer."

Fidan'ın ise ortaokula giden bir oğlu ve ondan küçük bir kızı var. Ev işlerinden, sürekli koşturmaktan, ayağında çıkan nasırdan şikayet ederken, "Erkeklerin belli bir işi var gidip geliyorlar bizimse ne işimiz bitiyor ne mesai saatimiz" diyor. Oğlu derslerinin çok iyi olduğunu belirterek, ekliyor: "Geçenlerde bakan televizyonlarda 'nitelikli okul' dedi ya, o gün bugündür oğlum soruyor 'Anne ya ben nitelikli okula giremezsem ne olacak' diye. Vallahi ne diyeceğimi şaşırdım. Bu kadar zorluğa katlanıyoruz çocuklarımız için ama her şey çok belirsiz."

SADECE ÇOCUKLAR ETKİLENMİYOR

Eğitim sisteminde yapılacak değişikliklerin kendilerine sorulmamasından şikayetçi hepsi. "Keşke sorulsa... En azından anket yapsalar, biz de fikrimizi söyleyelim" diyor içlerinden biri. Kader abla ve hemen yanımda oturan Ebru önce "Bu işin yönetimle alakası yok. Ak Parti'den öncesi de var. Eğitim sistemi hep kötüydü" diye savunmaya geçiyor. Peki, son 15 yıldır bu kadar değişikliğe rağmen neden sorunlar çözülemiyor? Kader, "Temel bozuk o yüzden" diyor. Bu temeli bozuk binada bizi yönetenlerin çocukları eğitim görmüyor mu peki, diyorum bu sefer. Kaşlarını çatıyor, "Hayır, onların çocukları en iyi kolejlerde, özel okullarda okuyor."

İki saat boyunca süren sohbetimiz bir şey gösteriyor; eğitim sisteminde yapılan en ufak bir değişikliğin, kadınların hayatındaki etkisi büyük oluyor. Çoğu ilkokul, ortaokul mezunu olan kadınlar, çocuklarıyla oturup ders çalışmak zorunda kalıyor ve çocukları başarısız sayıldığında da en çok kendilerini sorumlu tutuyorlar. Çünkü baba da, öğretmenler de, toplum da bunu söylüyor. Sürekli kurulan "Çocuğum benim gibi olmasın" cümlesinin altında biraz umutsuzluk, biraz da korku var. Peki, umut? Olmaz mı hiç... Sohbetin başında Ebru'nun sorduğu; "Mesela biz veliler ayaklansak, ses çıkarsak bu sistemi değiştirmezler mi?" sorusu varını yoğunu çocuğunun geleceği için harcayan kadınların gerekirse harekete geçmekten çekinmeyeceklerinin bir göstergesi.

Farklı olan ben değilim, farkında olmayan onlar

Dördüncü sınıfa giden oğlumun yeni eğitim-öğretim yılı başlayınca okul aile birliği, yeni bir sınıf ve eşyalar için öğrenci velilerinden 'bağış parası' diye bir para istedi. Veliler, aralarında kurdukları bir whatsapp grubu ile hemen hızlı bir şekilde bu paraların verilmesi için seferber oldular. Benim ülkemde bu işleri devlet yaptığı için ve burası da bir devlet okulu olduğu için bu durumu yadırgadım. "Bizler nasıl ki evimize bir eşya alınca ya da evi boyatınca komşulardan para toplamıyorsak -çünkü ev sahibi biziz- bu okulun da sahibi devlet ve bu işleri yaparken bizden para toplamamalı" diye gruba belirttim.

Velilerden büyük tepki aldım; çocuklarını düşünmeyen sorumsuz veli ilan edildim, beğenmiyorsam ülkeme geri dönmem söylendi. Fakat yılmadım, ısrarla onlara bu işlerin veliler değil devlet tarafından yapılması gerektiğini söyledim. Birkaç veliyi yanıma almayı başardım ve okul aile birliğine bu parayı vermeyeceğimizi söyledik. Okul aile birliği de "Madem vermiyorsunuz o zaman bütün ihtiyaçlarımızı (boya, dolap, kapı vs.) kendi çabalarınızla yapın" dedi. Okulun en kötü sınıfını bize gösterdiler. Kapı kolunun bile tava sapından olduğu, boyasız dolapsız bir sınıfla karşı karşıya kaldık. Bu saatten itibaren mücadelemiz başka bir boyuta taşındı.

Artık bu işin bir geri dönüşü yoktu. Milli Eğitimden belediyeye, muhtardan köy derneklerine kadar bir sürü kurum dolaşarak çözüm aramaya başladık. Fakat her gittiğimiz yer, bir başka yeri işaret ederek konuyu üstünden atmaya çalıştı. Hiçbir kurumdan yardım alamayınca mahalle esnafını dolaştık ve onların yardımı ile sınıfımızın bütün ihtiyaçlarını karşıladık, bir kısmını da veliler kendi çabaları ile yaptı.

Varmak istediğimiz sonuç bu değildi. Bu bireysel bir kurtuluş oldu, ama o sınıfın velileri bir yandan aslında ne kadar sahipsiz olduklarını, eğitim sisteminin içinde bulunduğu kötü durumu görürken, diğer yandan mücadele etmeyi, itiraz etmeyi, yardımlaşmayı başardılar. Bu çabamız okul aile birliği tarafından ayakta alkışlandı. Veliler beni bir süper kahraman gibi görmeye başladı. Fakat farklı olan ben değildim, farkında olmayan onlardı ve biz bir farkındalık yarattık.

Switlana ÇÖLGEÇEN
Alibeyköy / İstanbul

İki arada bir derede, bu annelerin çaresi nerede?

Bu sene okul sezonu yine olaylarla açıldı. Hükümet çocuklarımızın geleceğini yapboz tahtasına çevirdi. Bir taraftan sürekli değiştirilen müfredatla çocuklarımızın bilimsel eğitim almasının önü kapanırken, bir taraftan da çocuklarımızı imam hatiplere göndermemiz için baskı altındayız.

Hepimiz hatırlarız, hükümet birkaç sene önce de pilot okul uygulamasını ortaya atmıştı. Daha bunun ne olduğunu anlayamadan 4+4+4 geldi. Tüm bunlar hem aileleri hem de çocukları çok fazla etkiliyor. Mahallede konuştuğumuz kadınlar da bu durumdan muzdarip.

Gülensu Mahallesi'nde bir ortaokul da pilot okul seçilmiş. Haftalık 16 saat İngilizce, cumartesi günleri yine tam gün kurs, okul çıkışında ilave ek bir saat ders koymuşlar. Öğrenciler bu kursa gidilmezse disiplin olduğunu söylüyor.

Tamam belki ilk duyduğunuzda kulağa hoş geliyor; fakat çocukları bu kadar saat okulda tutmak ne kadar doğru? İyi bir eğitimin kriteri çok ders midir?

Anneler de arada kalmış durumda. Çocuklarına oynayacak alan ya da zaman geçirecek yerler bulamadıkları için cumartesi günü de okula gitmesini istiyorlar. Diğer taraftan daha oyun çağında bu kadar çok derse maruz kalmaları da düşündürüyor.

Okullara hiçbir ödenek vermeyen, bütün masrafları velilerin üzerine yıkan, temizlik için personel bile almayan devletten bir şeyler beklemek akıl kârı değil. Tüm bu olumsuzluklara rağmen bizler Gülsuyu-Gülensulu kadınlar olarak çocuklarımızın geleceği için yan yana gelip sorunlarımızı birlikte çözelim diyoruz.

Gülten DOKUYAN / Maltepe-İSTANBUL

‘Genel ahlak’ dayatmasını kırabiliriz

ODTÜ’de uzun yıllardır şiddete ve tacize kaşı öğrencileri koruyabilecek herhangi bir mekanizma bulunmuyordu. Geçtiğimiz yıllarda taciz ve şiddet vakalarının giderek artması sonucu harekete geçen kadın öğrencilerin çabasıyla rektörlüğe bağlı bir Cinsel Tacizi Önleme Birimi (CİTÖB) kuruldu. Ancak Rektörlüğün “yaptım olducu” yaklaşımı sebebiyle birim ne yeteri kadar aktifleşebildi ne de öğrenciler arasında bilinir hale geldi. Ancak öğrencilerin ısrarıyla birimin internet sitesi açılabildi.

Öte yandan yaşanan olaylar karşısında üniversite yönetiminin tavrı da “Okulumuzun adı kirlenmesin” noktasından bir adım ileriye gitmedi. Geçtiğimiz yıl yaşanan bir cinsel saldırı, tam da bu nedenle hasır altı edilmeye çalışıldı. Öğrencilerin bir araya gelerek “Okulumuzda tecavüze izin vermeyeceğiz” demesi sonucu saldırıyı gerçekleştiren öğrenci okuldan ayrıldı.

Bu sorunların yanı sıra, ODTÜ yönetiminin son bir yıllık süreçte üniversitede kendine muhalif olan herkese yönelik saldırıları peş peşe gelmeye başladı. Başta ‘cinsiyetsiz tuvalet’ tartışmasıyla yandaş Akit gazetesinin öğrencileri hedef göstermesine sessiz kalındı, hatta sanki bölüm başkanları ve dekan onay vermemiş, rektörlüğün hiç haberi yokmuş gibi davranılarak öğrencilere yönelik saldırıların önü açılmış oldu. Öğrencilerin talebi görmezden gelindi.

ODTÜ’de 21 yılı aşkın süredir LGBTİ Araştırmaları Topluluğu ve 15 yıldır da Kadın Çalışmaları Topluluğu resmi topluluk olabilmek için çabalıyor. Yönetim değişse de sonuç hep aynı. Geçtiğimiz yıl 8 Mart’ta gerçekleştirilen forumda, kadınlar ve LGBTİ’ler tarafından protesto edilen Rektör M. Verşan Kök, Kasım 2017’de resmi topluluk sözü vermişti. Ancak kasım bitti bir açıklama yapmaya bile lüzum görülmeksizin, laf arasında, resmiyet konusunun “askıya alındığı” belirtildi.

Yetmezmiş gibi, Nar Kadın Dayanışmasının Ankara Valiliğinin yasakladığı LGBTİ filmlerinin gösterimini yapacağı yurdun elektriği kesildi. ODTÜ LGBTİ Dayanışmasının film gösteriminde ise elektrikler tümden kesildi, Genel Sekreterlik kararıyla tüm topluluk etkinlikleri iptal edilerek bölümler boşaltıldı, film gösteriminin yapılacağı amfiye özel güvenlik görevlileri gönderildi, okul kapısına TOMA ve çevik kuvvet yerleştirildi. Öğrenciler, film gösterimine müdahale edilmemesi için sıralardan ve masalardan barikat kurmak zorunda kaldı.

24 Kasım akşamı, LGBTİ Dayanışmasının yasaklanan film gösteriminin ardından ODTÜ Kadın Çalışmaları Topluluğu ve ODTÜ LGBTİ Dayanışmasının çağrısıyla “Eril Şiddete ve Ayrımcılığa Karşı Gece Yürüyüşü” düzenlendi. Yüzlerce ODTÜ öğrencisi, kadın ve LGBTİ cinayetlerine, şiddete, tacize ve ayrımcılığa karşı seslerini yükseltti.

ODTÜ’de bugüne kadarki en kitlesel 25 Kasım yürüyüşü bu koşullarda gerçekleşti. Böylece bir kez daha birlikte mücadele etmenin önemi ortaya çıkmış oldu. Hayatlarımızı gün be gün kuşatan muhafazakar “genel ahlak” dayatmasının kırılmasının yolu buradan geçiyor.

ODTÜ’lü kadınlar / ANKARA

Rengarenk, kocaman bir desenin parçalarıyız

Hilal KILIÇ
Tuzluçayır / Ankara

Kadınların dayanışması ilmek ilmek örülüyor. Önce birkaç kadın ilmekleri atıyor, sonra peşi sıra ip, örgüye dönüşüyor. Bazılarımız o ipin içindeki desen oluyor, bazılarımız ipin bittiği yerde diğer yumağın ipine ekleniyor ve daha büyük bir desene dönüşüyoruz. Bu 25 Kasım’da tüm renklerimiz ve farklılıklarımızla kocaman bir desen olduğumuz gibi.

Kadına yönelik şiddet ve baskı artıyor. Birbirimize dokunduğumuz zaman kanayan yerlerimiz hemen görüveriyor birbirini. Bir şey yapmak, kadınlara merhem olmak istiyoruz. 25 Kasım da bu düşüncelerle yan yana geldik.

Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneğinde 25 Kasım öncesi şiddete dair yaptığımız sohbetlerde aslında acıların yanı başımızda olduğunu, günlük yaşantılarımızda alışkanlıkla karşıladığımız olayların şiddet olduğunu konuştuk. Mahallede 25 Kasım’da yürüyüş yapmaya karar verdik.

Eylemde basın açıklamasını okuyan Esengül’ün hissettikleri hepimizi çok etkiledi: “Şiddetin giderek arttığına, Türkiye’de her gün kadınların öldürüldüğüne dikkat çekmek için eylem yapalım dedik ve basın açıklamasını okuyabileceğimi söyledim. Okuduğum, duyduğum her şeyden çok etkilendiğim ve bir şeyler yapmak istediğim için bu görevi yapmak istedim. Çok heyecanlıydım, defalarca prova yaptım.”

25 Kasım günü Tuzluçayırlı kadınlar yürüyüşe geldiler. O anı da şöyle anlatıyor Esengül: “Beraberlik, coşku ve sevinci çok güçlü hissettim. En güzeli de bir arada olmak, böyle bir dayanışmanın parçası olmaktı. Kadına şiddetle mücadelede her sorumluluğu yeniden, büyük bir mutlulukla yerine getiririm.”

O gün rengarenk büyük bir desen olduk. Belki henüz sokaklardan taşan kalabalıklara dönüşmedik ama el ele çektiğimiz halayda daha da büyük bir deseni oluşturabilecek ilmekleri attık. Bir arada olduğumuzda her şeyi başarabiliriz. Gücümüz, umudumuz baki...

Aslında çok şey istemiyoruz

Sevgi DELİBAŞ
Maltepe/Gülsuyu

“Aslında insanı en çok acıtan şey, hayal kırıklıkları değil. Yaşanması mümkünken, yaşayamadığı mutluluklardır.”
Dostoyevski

Kadınlar olarak birbirimizin hayatına dokunmak, içten, samimi bir merhabayla başlıyor. Her gün daha da zorlaşan yaşam koşulları, sınırlı bütçeyle tencereyi nasıl kaynatacağımızı düşünmek, çocukların bakımı, ev işleri ile birlikte dört duvar içerisine sıkıştırılmış bir hayat sunuluyor bizlere.

Hiçbir sosyal yaşantısı olmayan, bütün hayatını ailesinin hizmetine adayan, kendisi için hiçbir şey yaşamayan, üstüne şiddetin her türlüsüne maruz kalan kadınlar... Örneğin sınavı kazandığı halde ekonomik sıkıntılardan dolayı kızını üniversiteye gönderemeyen Saime... Sağlık problemlerine rağmen üniversitedeki oğlunu okutmak için çalışmak zorunda kalan emekli Fadime... Çocuklarını büyütmüş ama gelini çalıştığı için torununa bakmak zorunda kalan ve hiçbir sosyal yaşantısı olmayan Yeter... “Ben de babandan şiddet gördüm, evliliğini bitirme” tavsiyesinde bulunan annesine rağmen eşinden ayrılıp çocuklarını tek başına büyüten ve hayatın bütün zorluklarına göğüs geren Ayşe... Eşinden ayrıldıktan sonra ailesinin yanına dönen ve yıllarca çocuğundan ayrı kalan, hasretinden gözünün yaşı kurumayan Emine... Hayatın tüm yüküne karşı biraz nefes almak için sosyal bir etkinliğe katılmak isteyen ama eşi ve ailesi tarafından engellenen Tülay ve niceleri...

Aslında sorunlar ortak ama çözüm için bir araya gelemiyoruz. Biz de Gülsuyu-Gülensu Kadın Dayanışma Evi olarak, bir araya gelmeden, konuşmadan, dertleşmeden sorunlarımıza çözüm bulamayacağımızı konuştuk kadınlarla. Birlikte neler yapabileceğimizi tartıştık. Peki, kadınlar neden sosyalleşemiyor, evinden çıkamıyor, daralıyor, bunalıyor, ruh sağlığı bozuluyor? Çünkü bir sosyal devletin yapması gereken ve kadınların hayatını kolaylaştıracak adımlar atılmıyor. Örneğin, her mahallede ücretsiz kreşler olsaydı, eğitim ücretsiz olsaydı, sağlık ücretsiz olsaydı, her semtte yaşlı bakım evleri olsaydı, her mahallede aşevleri ve çamaşırhaneler olsaydı, her kadının ekonomik bağımsızlığı olsaydı... Çok şey mi istemiş olurduk?

Aslında tüm bunlar olması gerekli ve yapılması mümkün şeyler. Ama dert, kadınların kocasına biat etmesi, sesini çıkartmaması, üç çocuk doğurup evinde oturması olunca mümkün olamıyor tabi. İşlerine geldiğinde “cennet anaların ayaklarının altında” gelmediğinde “kadınla erkek fıtratları gereği eşit değildir” oluyor. Bu zihniyetin kadınlar için iyi bir şey yapmayacağını bilerek davranmalıyız.

GEVRİ NİNE

Meltem TEKER

Merhaba kadınlar... Kadına karşı şiddetle mücadeleyi örgütlediğimiz bu anlamlı günlerde, "Kadın Hikayelerimiz" ile Kız Kardeşlik Köprümüze bir taş, umut soframıza aş olabildiysek ne mutlu bize...

Ekmek ve Gül'ün halayını çekiyoruz bugün. Müziğimiz, Bingöl Dağları'nda doğmuş, Muş Ovası'nı tarayıp gelmiş rüzgarın, kah hırçın, kah naif ezgisi.

Halayın başını çeken kahramanımız, Gevri Nine... Tatil için gittiğimiz köyümüzde, yıkık değirmenin yanında, tandır başında, artık kurumaya yüz tutmuş çeşmenin kıyısında, "misafir odaları"nın yüksek naralı sohbetlerinde, atların nal şakırtısında, gelinlerin renkli oyalarında, yanık tenli çocukların cıvıl cıvıl gözlerinde tanıştık onunla.

HER KONUDA SÖZ SAHİBİ

Cumhuriyetin ilan edildiği yıllarda, Varto'da, aşiret ağalarından birinin ilk çocuğu olarak dünyaya gelmiştir Gevri. Gerek devletin halklarla, gerekse aşiretler arasında anlaşmazlıkların yaşandığı; her türlü hassasiyetle sınav verilen yıllardır aynı zamanda. Gevri'nin ailesi de diğerleri gibi, bu toz bulutunun içinde ayakta kalmanın savaşı vermektedir. Gevri'nin babası, ailenin ileri gelen diğer erkekleri ile birlikte hapishaneye girdiğinde, o henüz on iki yaşındadır. Aradan geçen birkaç yıl içinde, üstlendiği sosyal sorumlulukları, Gevri'ye cesur, güçlü bir "kadın" karakterini biçmiş, giydirmiştir aslında...

Alihan Ağa'nın, hapse girerken geride bıraktığı en büyük aile ferdi, "yetişkin" saydıkları tek evladıdır Gevri. Gerek kendi aralarında, gerekse dış ilişkilerde, yaşanan her sorunda çözüm için onun söz sahibi olması da doğal olmuştur artık. Ev halkının güvenliği, ekonomik sorunlarla baş etme, içerde ve dışarıda her türlü diyalog ve ilişkileri yönetme, onun görevlerinden sadece bazılarıdır.

KÖYÜN KADINLARINA REHBER

Gevri'nin babası hapishanede, amcasının oğlu ile aynı koğuşta yatmaktadır. Yapılan uzun hesapların ardından, babası Gevri'yi, kuzeni ile evlendirmeye karar verir. Birkaç yıl sonra, büyükler tahliye edilip eve döndüklerinde, ata binip silah kuşanan, eli, nefesi her tarafa yetişen Gevri'yi bulurlar karşılarında. Köyde, "başlık parası" alınmadan evlenen ilk kadındır Gevri. Onun, evlilik için öngördüğü bu koşul, dönemin kadınlarına açtığı ufukla da izini hala yaşatmaktadır.

Yayla yolunda, at sırtında, belinde silahıyla, kadınların önündedir yeri. Köy meydanında, alınan her kararda tartışmasız kabul edilir sözü. Doğum yaptırtmak için de yanına koşulur Gevri Kadın'ın, dikiş nakış için de, baş ağrısında da, diş ağrısında da... Bir keresinde, erkek şiddetine maruz kalan bir kadına siper olduğu, sol koluna aldığı satır darbesiyle ağır yaralandığı hala dilden dile anlatılır.

Hem kendi çocuklarını, hem kardeşlerini yetiştirirken köyün kadınlarına hayatın her alanında rehberlik etmektedir. Yayla yolunda, at sırtında, belinde silahıyla, kadınların önündedir yeri. Köy meydanında, alınan her kararda tartışmasız kabul edilir sözü. Doğum yaptırtmak için de yanına koşulur Gevri Kadın'ın, dikiş nakış için de, baş ağrısında da, diş ağrısında da... Bir keresinde, erkek şiddetine maruz kalan bir kadına siper olduğu, sol koluna aldığı satır darbesiyle ağır yaralandığı hala dilden dile anlatılır. Karşısına ne sorun çıkarsa çıksın, hem baş eden, hem de baş etmeyi öğreten bu kudret timsali kadın, gönlü genişliği, cömert karakteri ile de herkese örnek olmuştur.

DİRENCİN EKMEĞİ

Ne var ki o dönem, halkı kasıp kavuran ekonomik sıkıntılardan, zorlu doğa koşullarından Gevri de nasibini almıştır. Soğuk bir kışın ardından, kızamık salgınında üç evladını peş peşe kaybeder. Bir anne olarak, belki de ömrünün en zor günlerini yaşarken, hamiledir üstelik. Kulağına gelen "Gevri artık çok yaşamaz" sözüyle aniden irkilir. Çocuklarını gömüp, gözünün yaşını silip, ocağının başına geçip, herkesin şaşkın bakışları arasında ekmek pişirmeye başlar Gevri. Daha sonra dünyaya gelen beş çocuğu ise o dönemde, köyün üniversite mezunu ilk gençleri olmayı başarırlar.

Yazın sarı sıcak günlerindeyiz. Köy mezarlığında Gevri Kadın'ın mezarına yaklaşıyoruz. Yüzüme çarpan sıcak rüzgar, birden buz kesiyor. Yanımda getirdiğim testinin suyunu paylaşıyorum Gevri Kadın ile... Vedalaşmıyoruz elbette kendisiyle. Çünkü biliyoruz, Gevri Kadın daima bizim mücadelemizde...

SINIRLARIN ÖTESİNDE

Hazırlayan: Lili CAN / Berivan BALKAY

700 bin tarım işçisi kadın 'Biz de!' diyor

Pek çok ünlü kadının Hollywood'da maruz bırakıldığı cinsel taciz ve istismarı "Ben De" diyerek ortaya sermesi, tacizci ve istismarcıları teşhir etmesinin ardından pek çok kesimden kadın yaşadığı cinsel tacizi anlatmaya başladı. Yaşadıklarını anlatanlar arasında öyle bir kesim vardı ki, yüzbinlerce kadının maruz bırakıldığı şiddeti çok çarpıcı bir biçimde ortaya serdiler; onlar tarım işçisi kadınlardı.

12 Kasım günü Los Angeles'da binlerce katılımcının olduğu bir kalabalığın önünde 700 bin çiftlik işçisinin dayanışma mektubu okundu. Büyük çiftliklerde korkunç koşullarda çalışmak ve yaşamak zorunda bırakılan kadınlar şunları anlatıyordu: "Bizler, paketleme ve tarım alanında çalışan 700 bin kadının adına yazıyoruz. Patronların, onların iş arkadaşlarının ve diğer ensesi kalınların kontrolünde olan eğlence sektöründeki cinsiyete dayalı şiddete ilişkin konuşmaya başlayan oyuncuları, modelleri ve bireyleri üzüntüyle dinliyor ve izliyoruz. Ne yazık ki şaşırmıyoruz, çünkü gerçeği çok iyi biliyoruz. Ülkemizin bir yanından diğer yanına uzanan sayısız çiftliklerde çalışan kadınlar, iş yerinde karşı karşıya bırakıldıkları cinsel taciz ve saldırı nedeniyle sessizce acı çekiyor. Muhteşem sahnelerde ya da spot ışıklar altında çalışmıyoruz. İzole edilmiş tarlalarda ve paketleme firmalarında gözden uzak, adeta bir gölge gibi çalışıyoruz. Emeğimiz ektiğimiz, topladığımız ve paketlediğimiz mahsüllerle ülkeyi büyütüyor. Farklı çevrelerde çalışmamıza rağmen, fiziksel ve duygusal güvenliğimizi tehdit eden, fişleyen, işe alan, işten atan kişiler tarafından sömürülme konusunda ortak deneyimleri paylaşıyoruz. Bir çiftlik işçisinin teşhir ettiği gibi, tarım alanındaki cinsel saldırıyı açıkça ifşa etmeye göğüs germek büyük bir cesaret ister: 'herhangi bir şeyden, hele hele cinsel saldırıdan şikayet etmek akla hayale sığmayacak bir şey, çünkü bu ifşa ailelerimizin geçimi için çok büyük bir risk.' Hissettiğiniz acıyı, utanmayı, yalnızlığı, korkuyu ve ihaneti anlıyoruz. Biliyoruz ki bu bizim hatamız değil. Hatalı olanlar, taciz etmek için gücünü kötüye kullanan, zarar verip bizi korkutanlardır, tıpkı size zarar verenler gibi... Bütün suçlamalara ve eleştirilere rağmen size karşı işlenen bu üzücü davranışlara karşı konuşmayı seçtiniz. Yalnız olmadığınızı bilin. Biz size inanıyoruz ve arkanızdayız!"

Çoğu kağıtsız Latin göçmeni olan yüz binlerce kadın Birleşmiş Devletler'in tarlalarında çalışıyor. Cinsel tacizin ne kadar yaygın olduğunu Iowa'da bir işçi kadın şöyle anlatıyor; "Amerika'da işinizi korumak için seks yapmanın normal olduğunu zannediyorduk."

Trump yönetimi kayıtsız göçmenlerin onlara destek veren örgütler tarafından desteklenmesini engelliyor. Dahası, Washington'un kayıtsız göçmenlere karşı verdiği savaş, istismar olaylarını bildiren kadın göçmenler için gözaltı ya da sınır dışı etme korkusu yaratıyor. Tam da bu nedenle kadın işçilerin yaşadıklarını açık seçik ortaya seren bu mektupları "Ben de" deme cesareti gösteren kadınları neyin güçlendireceğini de aslında açık ediyor.

SENE 2017, ŞU YAPILANA BAK!

Hindistan'da tecavüze uğrayan kadınlara bekaret testi!

İNSAN Hakları Örgütü tarafından Hindistan'da yapılan bir araştırma tecavüze maruz kalan kadınların polise ve sağlık görevlilerine başvurduklarında korkunç bir uygulamaya maruz bırakıldıklarını ortaya çıkardı. "İki parmak testi" olarak adlandırılan uygulamaya göre; tecavüz mağduru kadının cinsel olarak aktif olup olmadığını belirlemek (yani bakire olup olmadığını anlamak) üzere doktorlar tarafından vajinalarının iki parmakla kontrol ediliyor. Hindistan, dünyada tecavüz suçunun en çok işlendiği ülkelerden biri ancak çoğu suç bildirilmediği için suçlular cezasız kalıyor ve adalet yerini bulmuyor.

2012 yılında Yeni Delhi'de bir otobüste toplu tecavüze uğradıktan sonra öldürülen genç bir kadının yaşadıklarından sonra tecavüz suçlarında ulusal bir öfke seli yaşanmış ve suçun engellenmesi için çeşitli yasal düzenlemeler yapılması talep edilmişti. İnsan Hakları İzleme Örgütü, 2012'den beri ne değiştiğini araştırdığı raporunda bildirimde bulunan kadınların "iki parmak testi" gibi bir uygulamayla karşı karşıya kalmasının suçun bildiriminin önünde ciddi engeller oluşturduğunu ortaya koydu.

"İki parmak testi" 2013 yılında yasaklanmıştı. 2014 yılında Hindistan Tıbbi Araştırmalar Konseyi tecavüz suçunun bulgularının ortaya çıkarılması için yeni yönergeler yayınlamıştı. Örgütün bir yetkilisinin verdiği demece göre bazı eyaletlerde polisler ve sağlık görevlileri hükümetin tecavüz suçunun kovuşturulmasına ilişkin öngördüğü tedbirleri bir kenara koyarak kendi bildikleri gibi hareket ediyorlar.

Koskoca İsviçre de böyle yaparsa...

İSVİÇRE'deki iş yasasına göre çalışan ya da işsizlik kurumuna kayıtlı hamile kadınlar 14 hafta izin ve ücretlerinin yüzde 80'i veriliyor. Babalara ise henüz babalık izni sağlanmıyor. Yeni doğan bebeklerinin yanında olabilmeleri için özel sektör çalışanı babalara sadece bir iki gün izin veriliyor, o da patronun inisiyatifine kalmış. Bu durum İsviçre'de halk tarafından tartışılmaya başlamış durumda. 2015'te Travail.Suisse'in yaptığı bir anketin sonucuna göre halkın yüzde 80'i ücretli babalık izni istiyor. 2016'nın ortalarında 'bütün ailenin yararına makul bir babalık izni' kampanyası başlatıldı. Konu hakkında bir referandum yapılması için 107.000 imza toplandı ve imzalar federal yetkililere iletildi. Ancak, Federal Konsey de halkı caydırmak için karşı kampanya başlatmış durumda. Uygulamanın yılda 420 milyon franka mal olacağını ve İsviçre ekonomisinin omzuna çok büyük bir yük bineceğini söylüyorlar. Dünyanın en zengin ülkeleri arasındaki İsviçre, devletin ücretli babalık izni sağlamasındansa, konuya aileler ve iş yerleri tarafından bir çözüm bulunması isteniyor.

Birleşince büyüyor umutlar, birikiyor, çoğalıyor

Ülkemizde kadınların ezici çoğunluğu toplumsal hayattan adeta tecrit halde yaşamak zorunda kalıyor. Gelenekler, muhafazakâr anlayış ve baskılar, yoksulluk ve imkânsızlıklar, mahrumiyetin kanıksanması… Ne dersek diyelim… Toplumsal hayata ufacık bir ucundan katılmak bile, bırakın herkese sağlanan bir hak olmayı, bir lütuf değilse, ancak kadınların kendi olağanüstü çabasıyla gerçekleşebiliyor.

Oysa toplumsal hayata küçücük bir dokunuş bile hayatlarını nasıl da değiştiriyor; güç, enerji, umut, nefes oluyor. İstanbul'dan ve Ankara'dan kadınlar aldıkları o soluğu anlatıyor.

Sadece türkü söylemek değil bu

Gül DEMİRCİ
İstanbul

Hatice Aksoy 55 yaşında iki çocuk annesi bir kadın. Avcılar Belediye Konservatuvarının dört senedir çalışmalarını yürüten Binbir Çiçek Kadın Korosu'na katılıyor. 10 mahalleden 100'er kadının katılımıyla oluşturulan bu koro, 'Kadına yönelik şiddet son bulsun' diyerek sahneye çıkıyor.

Hatice Aksoy ile koroya ve korodaki kadınlara dair sohbet ettik. Binbir Çiçek Kadın Korosu'nu kendisi gibi eve kapanmış kadınların sokağa adım atması için bir fırsat olarak tanımlayarak başlıyor söze. "Dışarı açılan bir pencere oldu koro. Sürekli çamaşır bulaşık yıkamaktan yorulan, usanan kadınların soluk alıp verdiği bir yer yani. Aramızda 70 yaşında yaşlı kadınlar da var 18 yaşında genç kadınlar da. Gelen kadınlarda hiçbir özellik aranmıyor. Koronun amacı kadınları dışarıya çıkarmak. 'Kadınlarımız sosyalleşsin' diyen güzel bir proje. Ben de bu projenin bir parçası olduğum için mutluyum."

BİR SES BİN OLUNCA

Aile yaşamında da kendi yaşamında da müziğin köklü bir yeri olduğunu belirten Hatice Aksoy, "Kişisel olarak koro bana çok şey katıyor ama onun yanında bin kadınla birlikte aynı sahnede aynı duyguları paylaşarak türkü seslendiriyor olmak da çok ayrı bir yerde duruyor. Koroya katılan kadınlar sahnede kendilerini özgür hissediyor. Bu gündelik yaşamlarımıza da yansıyor elbette. Sadece türkü söylemek değil bu, bir ses çıkarma, evden çıkmaya bahane yaratma, haftanın bir gününü kendine ayırma... Şöyle hissediyor kadınlar, 'Bakın ben bulaşık yıkamak dışında bir şeyler yapabiliyorum.' Bir de kadın seslerinin hep bir ağızdan çıkması kulaklarımızın pasını siliyor. Çok seviyorum o seslerin birleşmesini. Güzel hissettiriyor bu bize."

BİN KADIN AYAĞIMIZI AYNI ANDA VURSAK...

Dört senede iki büyük konsere imza atan koronun bir gösterisinden önce Belediye Başkanı Doktor Handan Toprak Benli, "Bu koro, kadına yönelik şiddete dur demek için sahneye çıkıyor" demişti. Hatice Aksoya'a bu konuda ne düşündüğünü soruyoruz. Sadece türkü söyleyerek, koro yaparak kadına yönelik şiddetin engellenemeyeceğini belirterek, şunları söylüyor: "Gözü mor gelen kadınlar var. Bu, bunun şiddete dur demek için yeterli olmadığının en büyük göstergesi. Biz orada bin kadınız. Ayağımızı sahneye aynı anda vursak sahneyi sallarız. Birlikte şiddete karşı etten duvar örmek şiddetin önüne geçer ancak. Bunun gibi projeler çok güzel, faydalı, ama yeterli değil elbette. Belediyeler için çok basit böyle projeler yapmak, onların böyle şeyler yapması için çok imkânı var. Onlar için ufak tefek bir proje, bin kadının bir araya gelmesini sağlayacak kadar da büyük bir proje esasında.

Binbir Çiçek Kadın Korosu, adını umuttan almış aslında. Açan her çiçek, umut anlamı içermiş. Bizler de umutluyuz. Ama hepimizin içinde minik umutlar var. Birleşince büyüyor umutlar, yan yana geldikçe birikiyor, çoğalıyor. Şimdilik bu kadar söyleyeceklerim. Konser olduğunda imkânı olan herkesi, bütün kız kardeşlerimi beklerim."

Hastalığımı unuttum, kendime güvenim geldi

Merhabalar, önce size kendimi tanıtmak istiyorum. Ama iki yıl öncesini anlatmak istesem roman olur. O yüzden sadece son iki yılda hayatımdaki değişikliği anlatacağım. Ben evde iş yapan, yaşlılarımıza bakan, Parkinson hastasıydım. Hastalığını kafaya takan biriydim kısacası.

Bir arkadaşım o dönem bana Kız Kardeşim Dayanışma Derneğinde koro çalışmalarına katıldığını söylemişti. Ben de katılmak istedim. Orada koro hocamız Malik İnci ile tanıştım. Çok neşeli, güler yüzlü, işini çok iyi yapan birisiyle tanışmaktan çok mutlu oldum. Kendisine çok teşekkür ederim. Bu arada dernekte tanışmış olduğum kadın arkadaşlarım da çok iyiler, onlarla olmaktan mutluluk duyuyorum. Orası sanki bir ev ortamı, sıcacık bir havası var.

Derneğe gitmeye başladığımdan beri hayatımda çok şey değişti. Hastalığını unutan, kendine güveni gelen, üretken bir kadın oldum. Bir şeyler yapmayı, üretmeyi, bir şeylere katkıda bulunmayı kendime hedef haline getirdim. Kadınlar, ne kadar faydalı olursa kendini o kadar mutlu hissediyor. Onun için ben ve arkadaşlarım ürettikçe çok mutlu oluyoruz. Herkese teşekkür ederim.

Tevriz Çiçek SEVİL
ANKARA

Birlikten arkadaşlık, dayanışma, paylaşım çıkardık

Kız Kardeşim Dayanışma Derneği'ne ilk kez, mayıs ayının ilk haftasında gelmiştim. Zaten önünden geçerken hep merak ederdim. Bazen kapalıydı, bazen fırsat olmamıştı. Bir gün evden çıktım, çok sıkılmıştım, bir şeyler yapmak istiyordum. Aslında ben çok aktifimdir. Hep bir şeyler bulurum, zamanı boş geçirmemeyi, değerlendirmeyi severim.

İşte bir gün yine yola çıktım ve derneğe geldim. Dernekte o gün koro çalışması varmış. Ben de dernekle ilgili merak ettiklerimi sordum. Bana uygun olduğunu düşündüğüm için o gün üye oldum hemen ve hatta koro çalışmasına katıldım. Drama çalışmasının da olduğunu ve gönüllü aradıklarını söylediler. Ben de istedim gönüllü olmayı. Böylece yeni bir başlangıcın içinde daha buldum kendimi.

Haziran ayında üç kadın, Kozalar adlı oyuna çalışmaya başladık. Banu hocam da bizden hiçbir zaman desteğini, emeğini esirgemedi. Hafta içi kendimiz, hafta sonu da hocamızla çalıştık; 4-5 ay gibi bir sürede oyunumuzun çalışmalarını ancak tamamladık. Çünkü bizler ev hanımıyız; sorumluluklarımız, çocuklarımız, işimiz, gücümüz de vardı. Banu Hocamız bize hocalığından çok, arkadaşlığı, dostluğu, yaklaşımı sayesinde içimizdeki ukdelerin çıkmasına vesile oldu. Ona çok ama çok teşekkürlerimizi sunuyoruz: Emeğine ve yüreğine sağlık.

Hazırladığımız oyunun yazarı Adalet Ağaoğlu. Kozalar adlı oyunumuzda üç kadın kendi kabuklarından çıkmayan, bencil, iyi bir hayata sahip, dış dünyayla hiçbir şekilde ilgilenmeyen kadınlar ve yaşadıkları sorunlar karşısında tepkilerini, yaşadıklarını anlatıyorlar. İnşallah, çalışmalarımızın, emeğimizin ve bize destek verenlerin karşısına başarıyla çıkarız. "Birlikten kuvvet çıkar" derler; biz de birlikten arkadaşlık, dayanışma, paylaşma ve anlayış çıkardık. İşimiz, yolumuz, önümüz açık olsun. Sevgilerimle...

Yasemin TOKMAK
ANKARA

Sincapların hikayesini okumak ister misiniz?

Sincap Özel Eğitim Atölyesi

Sincap, doğadaki en mücadeleci, en sadık canlılardan biri. Hayal, insan beyninin özgürlüğü. Sanat, var oluşumuzun dışarı yansıması. Birbiriyle çok ilgisiz görünse de bu kavramlar, bizim için et ve tırnak gibi… Hikayemiz bir hayalle başladı.

Gazi Mahallesi bölgesinde özel eğitime gereksinim duyan bireylere öğretmenlik yapan birkaç öğretmenin hayal kurmasıyla başladı. Bir rehabilitasyon kurumunda tanışan ve yine aynı kurumdan beraber ayrılan öğretmenler 'Sincap' hayal etti. Dediler ki, "Biz birbirimizi seviyoruz, iyi de bir dostluğumuz var. Bu dostluk bir şey üretmeli!" Üretmeli ama nasıl? Toplum tarafından yetersizliklerinden dolayı ötekileştirilen öğrencilerini düşündüler... "Gözlerin görmüyor, bir de sana iş vermişiz" diyen bakanı düşündüler. Her gün gazeteleri süsleyen okullarda ayrımcılığa uğrayan engelli öğrencilerin başlarına gelenleri anlatan haberleri düşündüler. Otizmli çocuk ve babasının dolmuştan kovuluşunu düşündüler. Down sendromlu gençlere yapılan istismarları düşündüler. Zincire bağlanan zihin yetersizliği bulunan insanları düşündüler. Parası olmadığı için ilaç alamayan MPS hastalığı bulunan çocukları düşündüler. Düşündükçe 'sevgi ve dayanışma dolu' Sincap'ı ortaya çıkardılar.

PEKİ SİNCAP NASIL BİR YER?

Sincap Özel Eğitim Atölyesi, özel eğitime gereksinim duyan bireylere ücretsiz hizmet veren, gönüllüğün ve kolektivizmin egemen olduğu, üreten ürettikçe var olan bir girişim. Kedisinden öğretmenine, öğretmeninden öğrencisine herkes eşit ve eşit sorumluluklara sahiptir. Üretmek önemsenir burada. Gönüllü tiyatro öğretmenimiz tiyatro sanatını öğretir. Gönüllü dans eğitmeni dans öğretir. Gönüllü psikoloğumuz bireysel terapi ve grup terapisi yapar. Özel eğitim öğretmenleri engel türü ve derecesi ne olursa olsun öğrencilerinin ihtiyacı olan eğitimi verir ve ailesine destek olur.

Sincap Özel Eğitim Atölyesindeki özel öğrenciler, tipik gelişim gösteren akranlarıyla beraberdir, kaynaşır, uyum süreçlerine destek olunur; yemeklerini temizliğini beraber yapar, bulaşıklarını beraber yıkarlar.

Burada para geçmez, dayanışma geçer. (Ha pardon kaçak çay geçebilir.) Veliler bu sürecin en önemli parçasıdır ve veliler de üretmek zorundadır. Bazen bir kostüm üretir, bazen yemek olarak bir yaprak sarması…

Yalnız yanlış anlaşılmasın Sincap'ın felsefesinde "Siz engellisiniz hadi size yardım edelim" gibi bir yaklaşım söz konusu değildir. Sincap'ın yaratıcıları, meselenin şartları eşitlemek olduğunu savunur, öğrencilerine sosyal bir yaşam için fırsatlar sunmaya odaklanır. Öğrencilerinin üretici ve mutlu bireyler haline gelmelerini amaçlar. Toplumun engelli algısının ve olumsuz tutumlarının istenen yönde değişmesi için topyekün bir seferberliğe ihtiyaç duyulduğunu haykırır. İşte bu ilkelerle başladık yolumuza.

BİZİMLE BİR ÇAYA NE DERSİNİZ?

Başlarken dediğimiz gibi birkaç öğretmenin kendi çabasıydı bu. Adı atölyeydi… Düşünülenin ve hayal edilenin aksine Sincap gün geçtikçe büyüdü, dayanışmanın en büyük örneği oldu. İşler yolunda giderken niyetlerinin ne olduğunu anlamadığımız (!) anlamak da istemediğimiz kişi ya da kurumlar tarafından ruhsatsız olmamız nedeniyle üst üste tam 3 kez şikayet edildi. Şikayetler bir noktada bunalttığından olsa gerek, dernek olma kararımız oluştu.

Üyeden bol bir şey yoktu, ama burası öğrencilerin kendisini var edebildiği, değişip geliştiği, adımlarını daha sağlam attığı öğrencilerin olmalıydı... Öyle de oldu. Dernek yöneticilerinin büyük bir kısmı öğrencilerimizden oluştu. Şu an; hayalin gerçekleşmesinde katkıda bulunan öğretmenler, akşam iş çıkışlarında derneğe geldiklerinde kendilerine gerek bile kalmadığını görüyor.

Tek başına ya da arkadaşları ile sinemaya gidemeyen, ihtiyaçlarını karşılamak için alışverişe çıkamayan, konferansa katılamayan, konser dinleyemeyen, faturasını yatıramayan, çalışamayan öğrencilerimiz şimdi bir dernek yönetiyor. Postmodern toplumun 'mükemmel beden' kavramına nanik çıkarıyor öğrenciler. Toplumsal şuurun arka planındaki mükemmellik arzusu, Sincap'ın gündeminde bile değil.

Bu yazılanları okumak başka, yaşamak bambaşka. Bu deneyimin bir parçası olmaksa hiç zor değil. Bizimle bir çay için... Çaylar bizden...

Adresimiz: 75. Yıl Mahallesi Millet Caddesi No: 7 (Garanti Bankasının karşı sokağı) SULTANGAZİ

Esentepe Mahallesi kadınları kentsel dönüşüme karşı en önde

Merhaba Ekmek ve Gül okurları. 1986 yılından beri Sultangazi ilçesi Esentepe Mahallesi'nde yaşıyorum. Mahallemiz gecekondulardan oluşan, taş ocağının dibinde bir mahalle. Düzgün bir yolu yoktu, Suyu, kanalizasyon yoktu. Köylerden göç edip buraya yerleşen mahalle sakinleri olarak "Başımızı sokacak bir evimiz olsun, hisseli tapumuz var, rahat rahat yaşıyoruz" deyip kendi çabalarımızla yol, su, telefon getirdik. Kanalizasyon sorununu çözmek için günlerce belediyenin, muhtarlığın yolunu aşındırdık.

Taş ocakları da mahalleliler için büyük bir sorun. Yıllardır dinamitler patlar, evlerimiz çatlar, taş ocaklarının sağlığımıza ve evlerimize verdiği zarar anlatılmaz. Tozdan cam, kapı açamaz, evimizin önünde oturamaz haldeyiz.

Kadın olmak her yerde olduğu gibi burada da çok zor. Çünkü her işe kadınlar koşuyor, her sorunla kadınlar boğuşuyor. Bir km ötede insanların evlerinde doğal gaz var biz de yıllardır kömür sobalı evlerde yaşıyoruz. Defalarca müracaat etmemize rağmen bir türlü getirtemedik doğal gaz. Kış olur kadınlar kömür, odun derdine düşer. Sırtında taşır. Hele çalışan kadınlar için kış daha zordur. Akşam eve gelip soba yakmak, evi ısıtıp çocuklar ısınsın diye çaba harcamak... Ne kadar zor olsa da "Evimiz" dedik, yaşamaya devam ettik. Her şekilde umudumuz vardı. Evlerimiz ileride apartman dairesi olacak, apartmanda yaşıyacağız diye umutlarımız vardı. Ama ne yazak ki şimdi kentsel dönüşüm haberi geldi. Toplantılar yapmaya başladık. Kahvede ya da caminin çay ocağında toplanıyoruz. Herkese hitap ediyoruz. Kahveye toplantıya gittiğimde tek kadın bendim. Erkeklerden daha çok konuştum. Şimdi ise daha fazla kadınız. Kapı kapı gezip, gece gündüz çalışıp insanlara durumumuzu anlatıyoruz. Daha sonra birçok kadınla belediye önünde oturma eylemi yaptık, 3 kişi içeriye alındı, ama istediğimiz bir cevap olmadı. Ancak bizim mücadelemiz sonuna kadar sürecek. Kentsel dönüşüme karşı şimdi kadınlar en önde, mahallelerine de evlerine de kadınlar sahip çıkıyor.

Ayten UNAY/ Sultangazi

En büyük acıyı yaşadığım Ankara'da en büyük mutluluğu yaşadım

Günay KARAKUŞ

15-22 Kasım arasında "Ekinoks" adını verdiğim 15 yağlı boya tuvalden oluşan çalışmalarımı Galeri Çankaya'da sergiledik. Uzun zamandır düşlediğim ve Kız Kardeşim Dayanışma Derneğindeki dostlarımın desteğiyle gerçekleştirdiğim bu serginin çok kez kocaman bir dayanışma ürünü olduğunu vurgulasam da bunun daha çok kadın dayanışması olduğunun altını çizmekte fayda var.

Sergi, her ne kadar bir katliamın ve travmanın izlerini taşısa da esasında resimlerimin çoğunluğu kadın mücadelesini temsil ediyor ve karanlığa karşı direnen kadının savaşçı yönünü öne çıkarıyor. Sergi öncesinde bu temayı verebilir miyim, hissettirmek istediklerimi ve meramımı anlatabilir miyim kaygısı yaşamıştım. Fakat açılıştan sonra dahi devam eden yoğun ilgi, yorumlar ve olumlu tepkiler neticesinde bunu başarabildiğimi hissettim.

Daha önce asla tahmin edemeyeceğim kadar çok ilgi gördü, benimsendi, sahiplenildi ve kadınlara ilham verdi. En büyük acımı yaşadığım Ankara kentinde en büyük mutluluğumu yaşadım diyebilirim. Böylece hiç hesap etmediğim bir şekilde gerçek manada bir "Ekinoks" gerçekleşti yaşamımda. Karanlığın içine inceden bir ışık sızdı fırçalardan.

10 Ekim katliamında yanı başımızda yitirdiğimiz Dilan'ın, Şebnem'in, Elif'in mücadelesinin devamı niteliğinde olan bu ışık, biz ürettikçe devam edecek. Haykırarak, yazarak, çizerek devam edeceğiz. Ancak en önemlisi; beraberken bunu yapabileceğiz. Hastanenin soğuk çarşaflarına gömülmüşken bir düş kurmuştum, görülmemiş bir çiçek açıyordu kesik yerimden... Dayanışmanın filizleriymiş onlar, şimdi bildim.

10 Ekim Ankara Katliamında bir bacağını kaybeden Günay Karakuş Ankara'da açtığı sergide bu resmini, sergiyi açmasında kendisine umut veren Kızkardeşim Kadın Dayanışma Derneğine hediye etti. Günay, "Ayağa Kalkış" adlı tablosunu şu notla verdi kız kardeşlerine:

"Bana çok şey veren hayata teşekkürler
yıkıntılardan ayağa kalkışı ayırabilmeyi
şarkımı oluşturan,sizin şarkınızla aynı
olan şarkıyı oluşturan,
iki temel maddeyi;gülücüğü ve gözyaşını
verdiği için teşekkürler
herkesin şarkısı olan benim kendi
şarkımı...
bana çok şey veren hayata teşekkürler.."

Mercedes Sosa

Dernekten kadınlar da şu notu düştü resmi derneklerinin duvarına asarken: "Mor bir fonun üzerinde kafa kafaya vermiş iki kadın. Kafa kafaya vermiş dayanışma mutlu; hem gelecekten umutlu. Şimdi Mamak Kız Kardeşim Kadın Derneğinin salonunda gülüyor resim."